

Bruxelles, 9.7.2020.
COM(2020) 302 final

**IZVJEŠĆE KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU, VIJEĆU, EUROPSKOM
GOSPODARSKOM I SOCIJALNOM ODBORU I ODBORU REGIJA**

Izvješće o politici tržišnog natjecanja za 2019.

{SWD(2020) 126 final}

IZVJEŠĆE KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU, VIJEĆU, EUROPSKOM GOSPODARSKOM I SOCIJALNOM ODBORU I ODBORU REGIJA

Izvješće o politici tržišnog natjecanja za 2019.

1. Uvod

Godina 2019. označila je početak novog razdoblja za Europsku uniju. Nakon izbora u svibnju, koji su imali najveću ukupnu izlaznost od 1994. (50,66 %) ¹, Europski parlament dao je zeleno svjetlo novoj Europskoj komisiji na temelju prioriteta koje je navela novoizabrana predsjednica Ursula von der Leyen u svojim političkim smjernicama ². U mandatnom pismu upućenom Margrethi Vestager, izvršnoj potpredsjednici za Europu spremnu za digitalno doba, naglašava se potreba da se „osigura da naša politika i pravila tržišnog natjecanja budu spremni za suvremeno gospodarstvo, da se energično provode i da pridonose jakoj europskoj industriji, na unutarnjoj i svjetskoj razini” ³.

Temelji prava tržišnog natjecanja EU-a podjednako su važni danas kao što su bili i kad je prije više od 60 godina potpisan Ugovor iz Rima. Pravila EU-a o tržišnom natjecanju omogućuju poduzećima svih veličina da dobiju dobru priliku da se natječu i pomažu europskim potrošačima da dobiju dobre uvjete na unutarnjem tržištu. Provedba pravila EU-a o tržišnom natjecanju pomaže u stvaranju otvorenih i konkurentnih tržišta zbog kojih europska poduzeća postaju učinkovitija, inovativnija i sposobnija za natjecanje na svjetskoj razini. Komisija je 2019. svoju politiku tržišnog natjecanja i provedbene mjere u tom području nastavila usmjeravati na protutržišno ponašanje i mjere na tržištima koja su bitna za građane EU-a i poduzeća u EU-u, a to su, primjerice, telekomunikacijski i digitalni sektor, sektor energetike i okoliša, sektor proizvodnje, sektor financijskih usluga, sektor oporezivanja, poljoprivredni i prehrambeni sektor te sektor prijevoznih usluga.

Istodobno je važno da okvir EU-a za tržišno natjecanje i dalje bude prikladan za svijet koji se brzo mijenja, stalnim prilagođavanjem suvremenom gospodarstvu koje je zeleno i digitalno. Europskom politikom tržišnog natjecanja ponajprije se moraju rješavati novi problemi povezani s korištenjem podataka i algoritama te s tržištima koja se brzo mijenjaju u okruženju koje je sve više digitalizirano te se moraju jačati mreže za suradnju tijela država članica i Komisije radi podupiranja poštenog tržišnog natjecanja na jedinstvenom tržištu. Istodobno, u tijeku su evaluacije relevantnih pravila o državnim potporama, uključujući smjernice o državnim potporama za zaštitu okoliša i energiju, koje će se revidirati i kako bi odražavale ciljeve politike iz europskog zelenog plana.

Komisija je u travnju 2019. objavila izvješće „Politika tržišnog natjecanja za digitalno doba” ⁴, koje su sastavila tri neovisna posebna savjetnika i koje je osmišljeno kao doprinos Komisijinu tekućem postupku razmatranja o tome kako politika tržišnog natjecanja može najbolje služiti europskim potrošačima u digitalnom svijetu koji se brzo mijenja. U izvješću se analiziraju glavna obilježja digitalnog gospodarstva (ekstremni prinosi na opseg digitalnih usluga,

¹ Vidjeti: <https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20191029IPR65301/final-turnout-data-for-2019-european-elections-announced>

² Ursula von der Leyen, „Ambicioznija Unija – Moj plan za Europu”, Političke smjernice za sljedeću Europsku komisiju 2019.–2024., uvodna izjava na plenarnoj sjednici Europskog parlamenta, 16. srpnja 2019.: https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/political-guidelines-next-commission_hr.pdf

³ Ursula von der Leyen, Mandatno pismo Margrethi Vestager, izvršnoj potpredsjednici za Europu spremnu za digitalno doba, 1. prosinca 2019., dostupno na adresi:

https://ec.europa.eu/commission/commissioners/sites/comm-cwt2019/files/commissioner_mission_letters/mission-letter-margrethe-vestager_2019_en.pdf

⁴ Vidjeti: <http://ec.europa.eu/competition/publications/reports/kd0419345enn.pdf>

mrežne eksternalije i uloga podataka) zbog kojih su u digitalnom sektoru nastali veliki pozicionirani akteri.

Kako bi osigurala da pravo tržišnog natjecanja i dalje bude svrsishodno, Komisija se 2019. uključila u opsežne postupke evaluacije kojima se nastoji ocijeniti funkcioniranje pravila o tržišnom natjecanju kako bi se dobila osnova za odluke o potrebi poboljšanja sposobnosti tih pravila za rješavanje mnogih problema i za povećanje djelotvornosti provedbe tih pravila. Ta revizija obuhvaća protumonopolske propise koji će isteći u novom mandatu i odgovarajuće smjernice, niz pravila i smjernica o državnim potporama te evaluaciju određenih pravila o kontroli koncentracija koja je u tijeku. Potkraj godine izvršna potpredsjednica Vestager najavila je i pokretanje revizije Obavijesti o utvrđivanju tržišta.

Politika tržišnog natjecanja ima značajnu ulogu i u suvremenoj industrijskoj politici EU-a, pri čemu se europska poduzeća nastoji učiniti inovativnijima, a time i međunarodno konkurentnijima. Pravilima EU-a o državnim potporama podupire se taj cilj u slučajevima u kojima postoje tržišni nedostaci i potreba za jačanjem lanaca vrijednosti. Komisija je u prosincu 2018. i prosincu 2019. utvrdila da su dva projekta iz europskih prioritetnih područja mikroelektronike odnosno baterija, koja je zajednički prijavilo više država članica, u skladu s pravilima EU-a o državnim potporama te da pridonose zajedničkom europskom interesu⁵. Za ta dva projekta zajedno države članice koje u njima sudjeluju osigurat će sredstva u iznosu do 5 milijardi EUR, čime se zajedno nastoji osloboditi dodatnih 11 milijardi EUR privatnih ulaganja.

Politika EU-a za tržišno natjecanje provodi se izvršavanjem pravila koja se temelje na Ugovoru te na rigoroznoj ekonomskoj analizi i temeljitom pravičnom postupku. Stoga su nediskriminacija, transparentna i predvidiva provedba, pravo na saslušanje te zaštita povjerljivosti osnovna načela i standardi, koje Komisija provodi u svojoj provedbenoj praksi i koje promiče u cijelom svijetu.

Komisija blisko surađuje s nacionalnim tijelima država članica za tržišno natjecanje i nacionalnim sudovima u svrhu provedbe europskih pravila o tržišnom natjecanju. Komisija istodobno aktivno surađuje s relevantnim međunarodnim forumima i agencijama za tržišno natjecanje u cijelom svijetu radi stvaranja uistinu ravnopravnih uvjeta na svjetskoj razini. U okviru Svjetske trgovinske organizacije Komisija se uključila u pregovore o e-trgovini i telekomunikacijskim uslugama te o poboljšanju međunarodnih pravila o subvencijama.

Pravilima EU-a o tržišnom natjecanju podupiru se rast i razvoj jakih europskih poduzeća, neovisno radi li se o velikim, malim ili srednjim poduzećima. Unatoč tomu, europska se poduzeća na svjetskoj razini suočavaju s nizom problema povezanih s ravnopravnim uvjetima. Za rješavanje tih problema prikladniji su drugi instrumenti pored prava tržišnog natjecanja. Trenutačna razmatranja Komisije uključuju i pitanje u kojoj se mjeri postojećim instrumentima EU-a mogu otklanjati narušavajući učinci inozemnih subvencija i državnog vlasništva te koji bi dodatni instrumenti (ili njihova kombinacija) mogli biti potrebni.

Ovo izvješće nepotpun je sažetak aktivnosti koje je Komisija poduzela tijekom 2019. u području politike tržišnog natjecanja (dio I.). Kao takvo, ovo izvješće ne obuhvaća aktivnosti Komisije u području potpore gospodarstvu EU-a u kontekstu izbijanja bolesti COVID-19. Dodatne i detaljnije informacije o aktivnostima opisanim u izvješću mogu se pronaći u priloženom radnom dokumentu službi Komisije (dio II.) i na internetskim stranicama Glavne uprave za tržišno natjecanje⁶.

⁵ Vidjeti https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_18_6862 i https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_19_6705

⁶ Vidjeti: https://ec.europa.eu/competition/index_en.html

2. Daljnje jačanje djelotvornosti politike EU-a za tržišno natjecanje i njezine provedbe

Komisija se 2019. upustila u sveobuhvatnu evaluaciju i reviziju svojih pravila i smjernica o tržišnom natjecanju kako bi ocijenila koliko su oni još svrsishodni.

*Komisija pokreće provjeru prikladnosti pravila o državnim potporama*⁷

Komisija je u svibnju 2012. pokrenula veliki paket reformi za modernizaciju državnih potpora u okviru kojeg je od 2013. revidiran velik broj pravila o državnim potporama. Tim sveobuhvatnim paketom reformi državama članicama omogućila se brza provedba mjera državne potpore kojima se brzo potiču ulaganja, gospodarski rast i otvaranje novih radnih mjesta.

Komisija je u siječnju 2019. pokrenula postupak usmjeren na evaluaciju pravila u okviru paketa za modernizaciju državnih potpora u skladu s Komisijinim Smjernicama za bolju regulativu slijedom čega je produljena valjanost onih pravila o državnim potporama koja bi u suprotnome istekla do kraja 2020. Evaluacija se provodi u obliku „provjere prikladnosti” i njome će se obaviti priprema za reviziju odgovarajućih smjernica s obzirom na ciljeve politike iz europskog zelenog plana.

„Provjera prikladnosti” paketa za modernizaciju državnih potpora, smjernica za željezničke prijevoznike i kratkoročnog osiguranja izvoznih kredita

Cilj „provjere prikladnosti” analiziranje je relevantnosti, djelotvornosti, učinkovitosti, usklađenosti i dodane vrijednosti EU-a tih pravila o državnim potporama, uz istodobno osiguravanje temelja za odluke Komisije o potencijalnom daljnjem produljenju ili mogućem ažuriranju tih pravila.

„Provjerom prikladnosti” obuhvaćene su dvije uredbe i devet smjernica, a to su:

- Uredba o općem skupnom izuzeću i Uredba o *de minimis* potporama,
- Smjernice za regionalne potpore,
- Okvir za istraživanje i razvoj,
- Komunikacija o važnim projektima od zajedničkog europskog interesa (VPZEI),
- Smjernice o rizičnom financiranju,
- Smjernice o zračnim lukama i zračnom prijevozu,
- Smjernice za zaštitu okoliša i energetiku, te
- Smjernice za sanaciju i restrukturiranje.

Osim toga, u tekuću „provjeru prikladnosti” uključene su i Smjernice za željezničke prijevoznike i Komunikacija o kratkoročnom osiguranju izvoznih kredita, koje nisu bile dio paketa za modernizaciju državnih potpora iz 2012.

Države članice i drugi dionici dobili su mogućnost davanja svojih doprinosa i izražavanja primjedbi na „provjeru prikladnosti” tijekom javnog savjetovanja, u obliku različitih upitnika. Savjetovanje je završilo u srpnju 2019., osim za upitnik o važnim projektima od zajedničkog europskog interesa, koji je trajalo do kraja listopada. U tijeku je i niz studija.

Nadalje, u veljači 2019. Komisija je pokrenula javna savjetovanja radi evaluacije i pripreme revizije postojećih Smjernica o određenim mjerama državne potpore u kontekstu sustava za trgovanje emisijskim jedinicama stakleničkih plinova za razdoblje nakon 2012. (Smjernice o ETS-u)⁸. U Smjernicama o ETS-u, koje su donesene 2012. i temelje se na sustavu EU-a za trgovanje emisijama stakleničkih plinova iz 2005., utvrđuju se uvjeti pod kojima države članice mogu, u razdoblju od 2013. do 2020., poduzećima u određenim sektorima s visokom potrošnjom električne energije nadoknaditi dio povećanih troškova za električnu energiju koji su posljedica sustava EU-a za trgovanje emisijama. Nakon njihova isteka 31. prosinca 2020.,

⁷ Vidjeti: https://europa.eu/rapid/press-release_IP-19-182_en

⁸ Vidjeti: https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/initiatives/ares-2018-6600267_en

Smjernice o ETS-u iz 2012. ažurirat će se kako bi se osigurala njihova prilagođenost novom sustavu EU-a za trgovanje emisijama za razdoblje od 2021. do 2030.⁹

Naposljetku, u lipnju 2019. Komisija je pokrenula evaluaciju pravila o državnim potporama za zdravstvene i socijalne usluge od općeg gospodarskog interesa (SGEI) i Uredbe o *de minimis* potporama za usluge od općeg gospodarskog interesa¹⁰, koji istječu u prosincu 2020. U okviru te evaluacije provedeno je javno i ciljano savjetovanje u razdoblju od srpnja do prosinca 2019., koje će se propisno uzeti u obzir u postupku evaluacije.

Komisija ispituje nova kretanja na tržištu u području vertikalnih sporazuma o opskrbi i horizontalnih sporazuma o suradnji

Komisija je 2019. započela evaluaciju¹¹ pravila kojima se određeni horizontalni sporazumi¹² izuzimaju od općih pravila EU-a o tržišnom natjecanju. Pravila EU-a o tržišnom natjecanju o horizontalnim ugovorima uključuju dvije uredbe o skupnom izuzeću za horizontalne ugovore o suradnji kojima se od primjene članka 101. UFEU-a izuzimaju određene kategorije istraživanja i razvoja odnosno određene kategorije sporazuma o specijalizaciji. U pratećim Smjernicama o horizontalnim sporazumima o suradnji (Horizontalne smjernice) daju se dodatne smjernice za pomoć poduzećima u njihovim nastojanjima da sklope sporazume o suradnji koji su u skladu s pravom tržišnog natjecanja, pri čemu se daju i detaljne preporuke o temama kao što su ocjena tržišnog natjecanja u pogledu razmjena informacije, zajedničke kupnje, zajedničke komercijalizacije i standardizacije. Te dvije uredbe o horizontalnom skupnom izuzeću istječu 31. prosinca 2022. Iako Horizontalne smjernice nemaju datum isteka, evaluirat će se zajedno s uredbama o horizontalnom skupnom izuzeću.

Komisija je ostvarila znatan napredak u svojoj evaluaciji¹³ Uredbe o vertikalnom skupnom izuzeću¹⁴ i pratećih Smjernica o vertikalnim ograničenjima. Komisija je evaluaciju pokrenula u listopadu 2018. imajući u vidu to da Uredba o vertikalnom skupnom izuzeću istječe 31. svibnja 2022. U veljači 2019. Komisija je pokrenula tromjesečno savjetovanje s dionicima, nakon čega je u kolovozu 2019. uslijedila studija o kretanjima na tržištu u pogledu modela i strategija distribucije. Nadalje, u studenome 2019. Komisija je održala evaluacijsku radionicu na kojoj su dionici aktivno sudjelovali i na kojoj se temeljitije raspravljalo o područjima od posebnog interesa za evaluaciju Uredbe o vertikalnom skupnom izuzeću, s naglaskom na tome kako ta pravila koriste potrošačima.

U veljači 2019. Komisija je objavila plan evaluacije¹⁵ Uredbe o skupnom izuzeću za motorna vozila¹⁶. Tim je planom pokrenuto četverotjedno savjetovanje dionika preko interneta. Osim

⁹ Direktiva (EU) 2018/410 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. ožujka 2018. o izmjeni Direktive 2003/87/EZ radi poboljšanja troškovno učinkovitih smanjenja emisija i ulaganja za niske emisije ugljika te Odluke (EU) 2015/1814, SL L 76, 19.3.2018., str. 3.–27.

¹⁰ Vidjeti: https://ec.europa.eu/competition/state_aid/modernisation/evaluation_sgei_en.html

¹¹ Vidjeti: https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/initiatives/ares-2019-4715393/public-consultation_hr

¹² Uredba Komisije (EU) br. 1217/2010 od 14. prosinca 2010. o primjeni članka 101. stavka 3. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na određene kategorije sporazuma o istraživanju i razvoju, SL L 335, 18.12.2010., str. 36.; Uredba Komisije br. 1218/2010 od 14. prosinca 2010. o primjeni članka 101. stavka 3. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na određene kategorije sporazuma o specijalizaciji, SL L 335, 18.12.2010., str. 43.

¹³ Vidjeti: https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/initiatives/ares-2018-5068981_hr

¹⁴ Uredba Komisije (EU) br. 330/2010 od 20. travnja 2010. o primjeni članka 101. stavka 3. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na kategorije vertikalnih sporazuma i usklađenih djelovanja, SL L 102, 23.4.2010., str. 1.

¹⁵ Vidjeti: https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/initiatives/ares-2018-6188380_hr

¹⁶ Uredba Komisije (EU) br. 461/2010 o primjeni članka 101. stavka 3. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na kategorije vertikalnih sporazuma i usklađenih djelovanja u sektoru motornih vozila, SL L 129, 28.5.2010., str. 52.

toga, naručena je studija kako bi se omogućilo bolje razumijevanje načina na koji su se tržišni uvjeti u sektoru motornih vozila mijenjali tijekom prošlog desetljeća. Uredba o skupnom izuzeću za motorna vozila istječe u svibnju 2023.

Svrha je tih evaluacija omogućiti Komisiji da odluči treba li pustiti da ta pravila isteknu, produljiti njihovo trajanje ili ih revidirati.

Poboljšanje pokajničkog programa EU-a

Kako bi dodatno povećala djelotvornost svojih postupaka, Komisija je u ožujku 2019. pokrenula svoj internetski alat „eLeniency”¹⁷. U okviru pokajničkog programa EU-a, poduzeća ili njihovi odvjetnici svoje izjave poduzetnika pokajnika već mogu Komisiji dostavljati e-poštom u funkcionalni poštanski sandučić ili usmenim postupkom. Alat eLeniency daje i treću mogućnost za dostavljanje izjava poduzetnika pokajnika preko interneta, u okviru zahtjeva za oslobađanje od kazne ili njezino smanjenje, u okviru postupaka nagodbe u slučaju kartela ili u okviru suradnje u slučajevima koji nisu povezani s kartelom. Njime se stoga smanjuju troškovi i opterećenje za poduzeća i njihove pravne zastupnike koji su uključeni u te postupke, uz jednaka jamstva koja se primjenjuju u pogledu povjerljivosti i pravne zaštite. Od pokretanja alata eLeniency Komisija je preko njega zaprimila velik broj izjava i dokumenata.

Nastavlja se borba protiv kartela

Pristup ulaznim proizvodima s primjereno određenim cijenama od ključne je važnosti u doba globalnog tržišnog natjecanja. Karteli se često odnose na međuproizvode, koji mogu biti ključni ulazni proizvodi za industriju pa karteli stoga mogu utjecati i na konkurentnost europske industrije i na potrošače. Provedba pravila o tržišnom natjecanju 2019. i dalje je bila usmjerena na takve kartele.

U ožujku 2019. Komisija je društvima *Autoliv* i *TRW*¹⁸, proizvođačima sigurnosne opreme za vozila, izrekla novčanu kaznu od 368 milijuna EUR zbog kršenja protumonopolskih pravila EU-a sudjelovanjem u dvama kartelima za automobilske sigurnosne pojaseve, zračne jastuke i upravljače koji su tim proizvodima opskrbljivali europske proizvođače automobila grupaciju Volkswagen odnosno grupaciju BMW. Treći sudionik tog tajnog dogovora, društvo Takata, nije novčano kažnjeno jer je u potpunosti oslobođeno od kazne zbog razotkrivanja tih dvaju kartela Komisiji, u skladu s postupkom EU-a za oslobađanje od kazni i smanjenje kazni. Sva su poduzeća priznala da su sudjelovala u kartelima i pristala na nagodbu. Ta odluka o kartelima dio je niza velikih istraga o tajnim dogovorima u sektoru automobilskih dijelova. Komisija je već novčano kaznila dobavljače automobilskih ležajeva, kabelskih snopova za automobile, fleksibilne pjene koja se koristi (među ostalim) u automobilskim sjedalima, parking grijača za automobile i kamione, alternatora i pokretača, sustava za klimatizaciju i hlađenje motora, sustava osvjetljenja, sustava za sigurnost osoba u vozilu te svjećica i kočnih sustava¹⁹. Zajedno s odlukom iz 2019., ukupan iznos novčanih kazni koje je Komisija izrekla kartelima u tom sektoru iznosi 2,15 milijardi EUR.

Provedba postupovnih obveza u kontroli koncentracija

¹⁷ Vidjeti: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/hr/ip_19_1594

¹⁸ Predmet AT.40481 *Sustavi za sigurnost osoba u vozilu II.*, Odluka Komisije od 5. ožujka 2019., dostupna na adresi: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40481

¹⁹ Predmeti: AT.39748 *Kabelski snopovi za automobilsku industriju* (2013.), AT.39922 *Automobilski ležajevi* (2014.), AT.39801 *Poliuretanska pjena* (2014.), AT.40055 *Parking grijači* (2015.), AT.40028 *Alternatori i pokretači* (2016.), AT.39960 *Toplinski sustavi* (2017.), AT.40013 *Sustavi osvjetljenja* (2017.), AT.39881 *Sustavi za sigurnost osoba u vozilu* (2017.) i AT.40113 *Svjećice* (2018.).

EU-ova kontrola koncentracija pridonosi osiguravanju toga da se sva poduzeća koja posluju na europskim tržištima mogu natjecati po poštenim i jednakim uvjetima, pri čemu se predložene transakcije kojima bi se moglo narušiti tržišno natjecanje podvrgavaju pomnom nadzoru Komisije. Komisija je 2019. nastavila ulagati znatan trud u provedbu postupovnih obveza u skladu s Uredbom EU-a o koncentracijama²⁰.

U travnju 2019. Komisija je društvu *General Electric (GE)*²¹ izrekla novčanu kaznu od 52 milijuna EUR zbog davanja netočnih informacija tijekom preispitivanja njegova stjecanja društva LM Wind. U skladu s Uredbom EU-a o koncentracijama, Komisija može odrediti novčane kazne u iznosu do 1 % ukupnog prihoda poduzeća koja namjerno ili iz nehaja Komisiji dostave netočne ili obmanjujuće informacije. Ta odluka o novčanoj kazni nije imala nikakav utjecaj na Komisijino odobrenje transakcije u skladu s pravilima EU-a o koncentracijama, koje se temeljilo na ispravljenim informacijama iz druge prijave.

Nadalje, u lipnju 2019. Komisija je društvu *Canon*²², proizvođaču sustava za snimanje i optičkih proizvoda iz Japana, izrekla novčanu kaznu od 28 milijuna EUR zbog toga što je djelomično provelo svoje stjecanje društva Toshiba Medical Systems Corporation prije prijave Komisiji i njezina odobrenja (takozvano „trčanje pred rudo”). Pravilima EU-a o koncentracijama zahtijeva se da društva u koncentraciji prije provedbe koncentracije prijave planirane koncentracije koje su značajne za EU kako bi ih Komisija mogla ocijeniti te da ih ne provode prije prijave Komisiji i dobivanja odobrenja Komisije.

3. Rješavanje novih problema u digitalnoj, telekomunikacijskoj i medijskoj sferi

U okviru svoje političke inicijative „Europa spremna za digitalno doba”²³, predsjednica Komisije odredila je digitalno područje kao jedno od svojih glavnih prioriteta u ovom mandatu Komisije. Politika tržišnog natjecanja ima ključnu i integralnu ulogu u stvaranju jedinstvenog tržišta za digitalne usluge koje dobro funkcionira.

U travnju 2019. Komisija je objavila izvješće „Politika tržišnog natjecanja za digitalno doba”²⁴, koje su sastavili tri neovisna posebna savjetnika²⁵, o budućim izazovima u području politike tržišnog natjecanja povezanim s digitalizacijom.

Izvješće „Politika tržišnog natjecanja za digitalno doba”

U svojem izvješću, tri posebna savjetnika: i. navode što smatraju glavnim posebnim značajkama digitalnih tržišta; ii. iznose svoja stajališta o ciljevima prava EU-a o tržišnom natjecanju u digitalnom dobu; i iii. razmatraju primjenu pravila o tržišnom natjecanju na digitalne platforme i podatke te ulogu kontrole koncentracija u očuvanju tržišnog natjecanja i inovacija.

Tri posebna savjetnika smatrala su da je osnovni okvir prava tržišnog natjecanja dobar i dovoljno fleksibilan za zaštitu tržišnog natjecanja u digitalnom dobu. Oni su savjetovali i da bi provedbena i regulatorna tijela nadležna za tržišno natjecanje trebala bolje voditi računa o posebnim obilježjima platformi, digitalnih ekosustava i podatkovnog gospodarstva kako bi se spriječila pojava ili nekažnjavanje određenih protutržišnih ponašanja. Osim toga, posebni savjetnici smatraju da je u

²⁰ Uredba Vijeća (EZ) br. 139/2004 od 20. siječnja 2004. o kontroli koncentracija između poduzetnika (Uredba EZ-a o koncentracijama), SL L 24, 29.1.2004., str. 1.–22.

²¹ Predmet M.8436 *General Electric Company/LM Wind Power Holding*, Odluka Komisije od 8. travnja 2019., dostupna na adresi: https://ec.europa.eu/competition/elojade/iseef/case_details.cfm?proc_code=2_M_8436

²² Predmet M.8179 *Canon/Toshiba Medical Systems Corporation*, Odluka Komisije od 27. lipnja 2019., dostupna na adresi: https://ec.europa.eu/competition/elojade/iseef/case_details.cfm?proc_code=2_M_8179

²³ Vidjeti: https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age_hr

²⁴ Vidjeti: <https://ec.europa.eu/competition/publications/reports/kd0419345enn.pdf>

²⁵ Ta su tri posebna savjetnika Heike Schweitzer, njemačka profesorica prava, Jacques Crémer, francuski profesor ekonomije, i Yves-Alexandre de Montjoye, belgijski docent znanosti o podacima.

pogledu digitalnih tržišta potrebno staviti dodatan naglasak na teorije štete i utvrđivanje protutržišnih strategija. Kad je riječ o pristupu podacima, autori smatraju da bi se djelotvornija rješenja mogla postići posebnim sektorskim propisima. Izvješće u podjednako mjeri sadržava konkretne analize i prijedloge o pitanjima kontrole koncentracija, i iz perspektive nadležnosti i iz materijalne perspektive.

Zajedno s pozivom na dostavljanje javnih doprinosa u razdoblju od 7. srpnja do 30. rujna 2018. i konferencijom „Oblikovanje politike tržišnog natjecanja u doba digitalizacije”, koja se održala u Bruxellesu 17. siječnja 2019., to izvješće osmišljeno je kao doprinos Komisijinu tekućem postupku razmatranja o tome kako politika tržišnog natjecanja može najbolje služiti europskim potrošačima u svijetu koji se brzo mijenja.

Izvršna potpredsjednica Vestager najavila je 9. prosinca 2019. planiranu reviziju Obavijesti Komisije o utvrđivanju mjerodavnog tržišta za potrebe prava tržišnog natjecanja Zajednice („Obavijest o utvrđivanju tržišta”)²⁶, u kojoj se daju smjernice o načinu na koji Komisija primjenjuje pojam mjerodavnog proizvoda i zemljopisnog tržišta u svojoj tekućoj provedbi prava tržišnog natjecanja EU-a. Glavni razlog za pokretanje te revizije osiguravanje je toga da se u Obavijesti odražavaju promjene u praksi Komisije u pogledu utvrđivanja tržišta do kojih je došlo tijekom posljednjih dvadeset godina i da Obavijest bude prikladna za svijet koji se brzo mijenja i postaje sve više digitalan. Cilj je te revizije dati smjernice koje su točne i ažurirane te u kojima se utvrđuje jasan i usklađen pristup protumonopolskim slučajevima i slučajevima koncentracija u različitim industrijama, na vrlo pristupačan način.

Provedba protumonopolskih pravila: pojačan nadzor na digitalnim tržištima

U digitalnom dobu došlo je do rasta internetskih platformi, od kojih su neke postale glavni pružatelji tehnoloških usluga. Odluke platformi koje imaju moć na tržištu mogu utjecati na mnoga druga tržišta, čija se poduzeća oslanjaju na te platforme u svrhu povezivanja sa svojim kupcima. Primjerice, platforme mogu djelovati kao poslužitelji i regulatori tržišta utvrđivanjem pravila tako da tržišta ostanu otvorena za tržišno natjecanje, a ako se zlorabljavaju, njihova dvojna uloga može biti problematična i štetiti tržišnom natjecanju. Kako bi se osiguralo da tržišta u Europi služe ljudima i ostvarilo veći stupanj transparentnosti i pravednosti, u srpnju 2019. donesena su nova pravila EU-a o transparentnosti za poslovne korisnike na platformama²⁷. Osim za provedbu pravila o tržišnom natjecanju, takvi dopunski regulatorni alati podjednako će služiti potrošačima te će se njima ostvarivati veći stupanj transparentnosti i pravednosti.

Komisija je 20. ožujka 2019. izrekla novčanu kaznu Googleu²⁸ u iznosu od 1,49 milijardi EUR zbog zloupotrebe njegova vladajućeg položaja na tržištu, čime je prekršio protumonopolska pravila EU-a.

Predmet „Google AdSense”: zaštita tržišnog natjecanja u oglašavanju povezanom s rezultatima pretraživanja

Komisija je izrekla novčanu kaznu Googleu u iznosu od 1 494 459 000 EUR zbog zloupotrebe vladajućeg položaja na tržištu nametanjem niza ograničavajućih klauzula u ugovorima s internetskim stranicama trećih strana. Ta povreda trajala je dulje od deset godina i Google je njome onemogućavao svojim konkurentima da na tim internetskim stranicama objavljuju svoje oglase povezane s rezultatima pretraživanja.

²⁶ Obavijest Komisije o utvrđivanju mjerodavnog tržišta za potrebe prava tržišnog natjecanja Zajednice, SL C 372, 9.12.1997., str. 5.–13.

²⁷ Uredba (EU) 2019/1150 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. lipnja 2019. o promicanju pravednosti i transparentnosti za poslovne korisnike usluga internetskog posredovanja (Tekst značajan za EGP), SL L 186, 11.7.2019., str. 57.–79.

²⁸ Predmet AT.40411 *Google Search (AdSense)*, Odluka Komisije od 20. ožujka 2019., dostupna na adresi: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40411

Google je sektoru posredovanja pri oglašavanju povezanom s rezultatima pretraživanja bio daleko najjači akter u Europskom gospodarskom prostoru te je njegov tržišni udio u razdoblju od 2006. do 2016. premašivao 70 %. Uz pomoć programa „AdSense for Search” Google djeluje kao posrednik između oglašivača i vlasnika internetskih stranica na kojima se oglasi objavljuju.

Istragom Komisije utvrđeno je sljedeće:

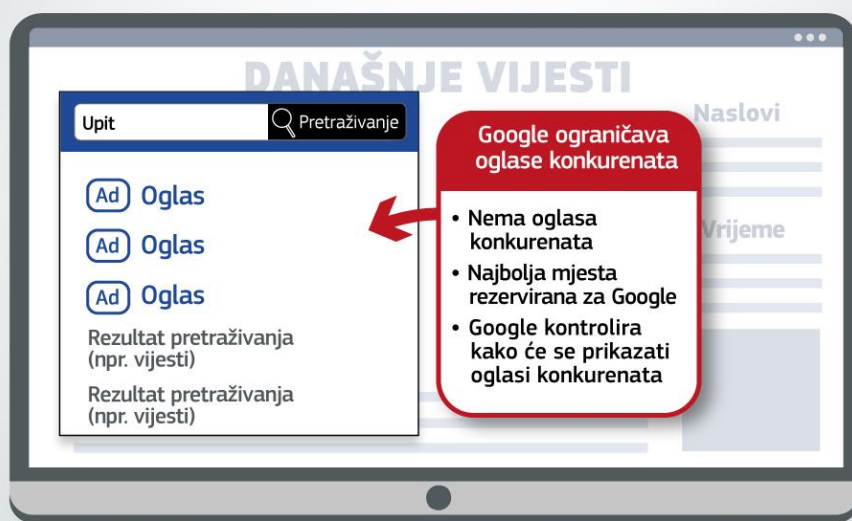
- od 2006. Google je u svoje ugovore počeo dodavati klauzule o isključivosti, čime je vlasnicima internetskih stranica bilo zabranjeno na svojim stranicama s rezultatima pretraživanja objavljivati ikakve oglase Googleovih konkurenata povezane s pretraživanjem,
- od ožujka 2009. Google je klauzule o isključivosti postupno počeo zamjenjivati takozvanim klauzulama o prvorazrednom plasmanu („Premium Placement”). Time je Google svojim konkurentima onemogućavao objavljivanje vlastitih oglasa povezanih s pretraživanjem na dijelovima internetskih stranica s rezultatima pretraživanja koji imaju najveći broj klikova,
- od ožujka 2009. Google primjenjuje i ugovorne klauzule kojima se od internetskih stranica zahtijeva da za sve promjene u prikazu oglasa Googleovih konkurenata moraju zatražiti prethodno pisano dopuštenje Googlea. To je Googleu omogućilo da kontrolira atraktivnost konkurentskih oglasa povezanih s pretraživanjem.

Google je s nezakonitim postupanjem prestao nekoliko mjeseci nakon što je Komisija u srpnju 2016. objavila obavijest o utvrđenim činjenicama u vezi s tim predmetom.

Googleovo postupanje čini zloupotrebu vladajućeg položaja na tržištu usluga posredovanja pri internetskom oglašavanju povezanom s rezultatima pretraživanja jer se njime onemogućuje tržišno natjecanje na temelju rezultata. Googleovim postupanjem podjednako su se uskraćivale koristi europskim potrošačima od djelotvornog tržišnog natjecanja na tržištu internetskog oglašavanja povezanog s rezultatima pretraživanja.

Vladajući položaj na tržištu, kao takav, sam po sebi nije protuzakonit na temelju protumonopolskih pravila EU-a, ali poduzeća u vladajućem položaju imaju posebnu odgovornost i ne smiju zloupotrebljavati svoj vladajući položaj na tržištu ograničavanjem tržišnog natjecanja ni na tržištu na kojem su u vladajućem položaju ni na zasebnim tržištima.

Ograničenjima s pomoću sustava AdSense Google štiti svoju prevlast u oglašavanju pri pretraživanju

Odlukom Komisije od Googlea se zahtijeva da, u najmanjoj mjeri, okonča svoje nezakonito ponašanje, ako to već nije učinio, i da se suzdrži od svih mjera koje imaju isti ili istovjetan cilj ili učinak. Osim

toga, sve osobe ili poduzeća na koje je Googleovo protutržišno ponašanje negativno utjecalo mogu protiv njega pokrenuti građanski postupak za naknadu štete²⁹ pred sudovima država članica.

Komisija je ranije, u lipnju 2017., izrekla novčanu kaznu Googleu u iznosu od 2,42 milijarde EUR zbog toga što je zloupotrijebio vladajući položaj svoje tražilice davanjem nezakonite prednosti vlastitoj usluzi uspoređivanja cijena³⁰, a u srpnju 2018. Komisija je Googleu izrekla još jednu novčanu kaznu u iznosu od 4,34 milijarde EUR za nezakonite postupke u vezi s mobilnim uređajima s operativnim sustavom Android³¹ radi povećanja vladajućeg položaja vlastite tražilice. Uključujući predmet iz ožujka 2019., Europska komisija izrekla je Googleu novčane kazne zbog kršenja protumonopolskih pravila u ukupnom iznosu od 8,25 milijardi EUR.

Komisija je 17. srpnja 2019. pokrenula službenu protumonopolsku istragu kako bi ocijenila je li društvo *Amazon*³² korištenjem osjetljivih podataka neovisnih trgovaca na malo koji prodaju na njegovu mjestu trgovanja (engl. *marketplace*) prekršilo pravila EU-a o tržišnom natjecanju. Pružanjem usluge mjesta trgovanja neovisnim prodavateljima, Amazon stalno prikuplja podatke o aktivnostima na svojoj platformi. Na temelju preliminarnih činjenica koje je Komisija utvrdila, čini se da je Amazon koristio osjetljive informacije u području tržišnog natjecanja o prodavateljima na svojem mjestu trgovanja te njihovim proizvodima i transakcijama. Komisija istražuje standardne sporazume između Amazona i prodavatelja na njegovu mjestu trgovanja, kojima se za potrebe Amazonove maloprodajne djelatnosti omogućuje analiziranje i korištenje podataka trećih prodavatelja, prikupljenih iz podataka dostupnih na Amazonovu mjestu trgovanja.

Protumonopolskim pravilima EU-a štite se cjenovno natjecanje i bolji izbor za potrošače u području e-trgovine

Brzorastuće tržište internetske trgovine u Europi 2019. vrijedilo je više od 600 milijardi EUR, pri čemu više od polovine Europljana kupuje na internetu. E-trgovina stvara znatne mogućnosti za potrošače, koji mogu dobiti pristup širem izboru robe i usluga te uspoređivati cijene u cijeloj Europi. Znatne mogućnosti postoje i za poduzeća, koja mogu trgovati na cijelom jedinstvenom tržištu s više od 500 milijuna ljudi korištenjem samo jedne internetske stranice kao svojeg izloga.

Istraživanje Komisije o sektoru e-trgovine, čije je rezultate Komisija objavila 10. svibnja 2017.³³ kao dio Komisijine Strategije jedinstvenog digitalnog tržišta, pokazalo je da se u povećanoj mjeri primjenjuju ugovorna ograničenja u svrhu bolje kontrole nad distribucijom proizvoda. Stoga je djelotvorna provedba tržišnog natjecanja od velike važnosti u tom području.

Komisija je 7. ožujka 2019. na temelju protumonopolskih pravila EU-a učinila pravno obvezujućima obveze koje su ponudila društva *Disney*, *NBCUniversal*, *Sony Pictures*, *Warner*

²⁹ Direktiva 2014/104/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. studenoga 2014. o određenim pravilima kojima se uređuju postupci za naknadu štete prema nacionalnom pravu za kršenje odredaba prava tržišnog natjecanja država članica i Europske unije, SL L 349, 5.12.2014., str. 1.–19.

³⁰ Predmet AT.39740 *Google pretraživanje (kupnja)*, Odluka Komisije od 27. lipnja 2017., dostupna na adresi: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_39740

³¹ Predmet AT.40099 *Google Android*, Odluka Komisije od 18. srpnja 2018., dostupna na adresi: http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40099

³² Predmet AT.40462 *Amazon Marketplace*, dostupan na adresi: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40462

³³ Vidjeti: https://ec.europa.eu/competition/antitrust/sector_inquiry_final_report_hr.pdf i https://ec.europa.eu/competition/antitrust/sector_inquiries_e_commerce.html

Bros. i *Sky*³⁴. Tim obvezama otklanjaju se zabrinutosti Komisije u pogledu određenih klauzula o geografskom blokiranju u ugovorima o licenciranju filmova za naplatnu televiziju koje su ti studiji sklopili s društvom Sky UK.

Komisija je 5. travnja 2019. društvu *Valve*, vlasniku najveće svjetske platforme za distribuciju računalnih videoigara (koja se zove *Steam*) i skupini od pet izdavača računalnih videoigara (*Bandai Namco*, *Capcom*, *Focus Home*, *Koch Media* i *ZeniMax*) uputila obavijest o utvrđenim činjenicama u pogledu potencijalno nezakonitih bilateralnih sporazuma³⁵. Komisija je izrazila zabrinutosti da su se društvo *Valve* i pet izdavača računalnih videoigara dogovorili, kršeći protumonopolska pravila EU-a, o korištenju geografski blokiranih aktivacijskih ključeva radi sprečavanja prekogranične prodaje. Osim toga, Komisija je izrazila zabrinutosti da su četiri od tih izdavača videoigara možda prekršili pravila EU-a o tržišnom natjecanju uključivanjem ugovornih ograničenja izvoza u svoje ugovore s nizom distributera pored društva *Valve*.

Provedba protumonopolskih pravila u telekomunikacijskom sektoru

Komisija je 18. srpnja 2019. izrekla novčanu kaznu društvu *Qualcomm*³⁶ u iznosu od 242 milijuna EUR zbog zloupotrebe vladajućeg položaja, određivanjem predatorskih cijena, na svjetskom tržištu sklopova čipova u skladu s univerzalnim sustavom za mobilne telekomunikacije (UMTS), koji je standard treće generacije (3G), čime je *Qualcomm* prekršio protumonopolska pravila EU-a. U toj je odluci utvrđeno da je *Qualcomm* u razdoblju od sredine 2009. do sredine 2011. isporučivao ispod cijene određene količine triju svojih sklopova čipova UMTS svojim dvama ključnim kupcima, društvima *Huawei* i *ZTE*, u cilju prisiljavanja svojeg konkurenta društva *Icera* da napusti to tržište. Društvo *Icera* bilo je novoosnovano poduzeće iz Ujedinjene Kraljevine i u tom trenutku glavni konkurent društvu *Qualcomm* u segmentu vrhunskih proizvoda na tržištu sklopova čipova za UMTS. Novčana kazna čini 1,27 % prihoda društva *Qualcomm* 2018. te se njome isto tako nastoji odvratiti aktere na tržištu od upuštanja u takve protutržišne prakse u budućnosti.

Komisija je 7. kolovoza 2019. donijela obavijest o utvrđenim činjenicama protiv dvaju najvećih operatera u Češkoj, društava *O2/CETIN* i *T-Mobile*³⁷, u pogledu sporazuma o dijeljenju mreže između tih dviju stranaka. Komisija je preliminarno smatrala da su ti konkretni sporazumi o dijeljenju mreže protutržišni jer se njima vjerojatno uklanjaju poticaji tim dvama mobilnim operaterima da poboljšavaju svoje mreže i usluge u korist potrošača. Preliminarna analiza Komisije bila je u skladu s načelima koja je primijenilo Tijelo europskih regulatora za elektroničke komunikacije (BEREC) u svojem zajedničkom stajalištu o dijeljenju mobilne infrastrukture od 13. lipnja 2019.³⁸

Komisija je 16. listopada 2019. naredila društvu *Broadcom*³⁹, najvećem svjetskom dobavljaču sklopova čipova koji se koriste za upravljačke kutije za televizore i modeme, da prestane primjenjivati određene odredbe iz sporazuma sa šest svojih glavnih kupaca. Komisija je u

³⁴ Predmet AT.40023 *Prekogranični pristup naplatnoj televiziji*, dostupan na adresi: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40023.

³⁵ Predmeti AT.40413 *Focus Home*, AT.40414 *Koch Media*, AT.40420 *ZeniMax*, AT.40422 *Bandai Namco* i AT.40424 *Capcom*. Vidjeti i: https://europa.eu/rapid/press-release_IP-19-2010_en.htm

³⁶ Predmet AT.39711 *Qualcomm (predatorske cijene)*, Odluka Komisije od 18. srpnja 2019., dostupna na adresi: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_39711

³⁷ Predmet AT.40305 *Dijeljenje mreže – Češka*, dostupno na adresi: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40305

³⁸ Vidjeti: https://berec.europa.eu/eng/document_register/subject_matter/berec/regulatory_best_practices/common_approaches_positions/8605-berec-common-position-on-infrastructure-sharing

³⁹ Predmet AT.40608 *Broadcom*, dostupan na adresi: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40608

svojoj ocjeni zaključila da je društvo Broadcom na prvi pogled zloupotrebljavalo svoj vladajući položaj na tržištu sustava na čipu za i. upravljačke kutije za televizore; ii. svjetlovodne modeme; i iii. xDSL modeme sklapanjem sporazuma s proizvođačima upravljačkih kutija za televizore i modema koji sadržavaju odredbe kojima se navodi na isključivost. Nadalje, zaključila je da bi bez uvođenja privremenih mjera vjerojatno nastala znatna i nepopravljiva šteta za tržišno natjecanje. Komisija je zaključila da je potrebna hitna intervencija kako bi se spriječilo da konkurenti društva Broadcom budu marginalizirani ili prisiljeni izaći s tržišta. Privremene mjere primjenjuju se na razdoblje od tri godine ili do datuma na koji Komisija donese konačnu meritornu odluku ili zaključi svoju istragu o tim postupanjima (ovisno o tome što nastupi ranije). Materijalna istraga u tom predmetu još uvijek je u tijeku. Privremene mjere jedan su od instrumenata koji su stavljeni na raspolaganje Komisiji Uredbom 1/2003, ali se nisu koristile posljednjih 18 godina prije ovog slučaja.

Odlukom o privremenim mjerama Komisija može nekom društvu narediti da obustavi određeno postupanje dok je istraga u tijeku. Privremene mjere mogu se uvesti za razdoblje trajanja istrage kako bi se izbjeglo da se navodnim protutržišnim ponašanjem prouzroči znatna i nepopravljiva šteta na tržištu koja se ne bi mogla popraviti donošenjem konačne mjere u okviru istražnog postupka Komisije. Privremene mjere općenito se smatraju izvanrednim mjerama zbog opterećenja koje stvaraju za poduzeće za koje još nije utvrđeno da je prekršilo postojeća pravila. Za ponovnu uspostavu uvjeta tržišnog natjecanja u većini je slučajeva dovoljna odluka o zabrani s nalogom za obustavu ili korektivnim mjerama.

Ocjenjivanje koncentracija u telekomunikacijskom i medijskom sektoru

U telekomunikacijskom sektoru Komisija je 15. srpnja 2019. društvu *Telenor* odobrila stjecanje društva *DNA*⁴⁰. Društvo *DNA* pruža mobilne i fiksne telekomunikacijske usluge, usluge širokopojasnog interneta i televizijske distribucije u Finskoj dok društvo *Telenor* pruža mobilne i fiksne telekomunikacijske usluge i usluge televizijske distribucije u nordijskoj regiji. Između aktivnosti tih dvaju društava postojala su vrlo ograničena preklapanja, a na tržištu nakon koncentracije i dalje ostaje niz jakih sudionika. Nadalje, Komisija je 18. srpnja 2019., nakon temeljite istrage, društvu *Vodafone* odobrila stjecanje *poslovanja s kabelskim mrežama društva Liberty Global* u Češkoj, Njemačkoj, Mađarskoj i Rumunjskoj⁴¹. Odobrenje se uvjetuje potpunim pridržavanjem paketa obveza koje je ponudilo društvo *Vodafone*.

U medijskom sektoru Komisija je 12. studenoga 2019. društvu *Telia* odobrila stjecanje društva *Bonnier Broadcasting*⁴². Nakon temeljite istrage Komisija je bila zabrinuta da bi se tom transakcijom znatno smanjilo tržišno natjecanje u Finskoj i Švedskoj. Odobrenje se uvjetuje potpunim pridržavanjem obveza koje je ponudilo društvo *Telia*.

Provedba pravila o državnim potporama u području širokopojasnih mreža

Digitalna infrastruktura ključni je pokretač digitalizacije pa je stoga od ključne važnosti da odgovarajuća širokopojasna infrastruktura može zadovoljiti nove potrebe za vrlo visokim digitalnim brzinama, kapacitetima i kvalitetom. U Komisijinoj „Komunikaciji o gigabitnom društvu”⁴³ iz 2016. kao jedan od njezinih strateških prioriteta utvrđuju se mreže vrlo visokog kapaciteta. Isto tako, potrebno je javno financiranje kako bi se osiguralo da ruralna i udaljena

⁴⁰ Predmet M.9370 *Telenor/DNA*, Odluka Komisije od 15. srpnja 2019. Vidjeti:

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_9370

⁴¹ Predmet M.8864 *Vodafone/određena imovina društva Liberty Global*, Odluka komisije od 18. srpnja 2019.

Vidjeti: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_8864

⁴² Predmet M.9064 – *Telia Company/Bonnier Broadcasting Holding*, Odluka Komisije od 12. studenoga 2019.

Vidjeti: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_9064

⁴³ Vidjeti: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN-HR/TXT/?uri=CELEX:52016DC0587&from=HR>

područja te područja u kojima nedostaje širokopojasni pristup ostvare koristi od novih tehnologija, tako da nijedno područje i nijedan građanin ne budu zapostavljeni. Istodobno se ne bi smjela istisnuti privatna ulaganja, a narušavanja tržišnog natjecanja trebaju se ograničiti na najmanju moguću mjeru.

Komisija je 2019. na temelju pravila EU-a o državnim potporama odobrila različite programe za širokopojasni pristup. Ti programi odnosili su se, u Grčkoj, na program vaučera u vrijednosti od 50 milijuna EUR za brže širokopojasne usluge⁴⁴; u Irskoj, na javnu potporu u vrijednosti od 2,6 milijardi EUR za Irski nacionalni plan za širokopojasni pristup⁴⁵; u Španjolskoj, na program u vrijednosti od 400 milijuna EUR za širokopojasne mreže vrlo velike brzine⁴⁶; i u Njemačkoj, na odobrenje programa u Bavarskoj za širokopojasne mreže vrlo visokog kapaciteta, nakon ranijeg gigabitnog pilot-projekta koji je uključivao šest bavarskih općina, a koji je Komisija odobrila u prosincu 2018.⁴⁷

4. Politikom tržišnog natjecanja podupiru se ciljevi EU-a u području izvora energije s niskim emisijama ugljika i zaštite okoliša

Komisija je u prosincu 2019. donijela Komunikaciju o „europskom zelenom planu”, u kojem je navela političke inicijative za postizanje nulte neto stope emisija stakleničkih plinova do 2050. i za rješavanje problema povezanih s okolišem⁴⁸. Politika tržišnog natjecanja, kao i sve ostale politike Komisije, pridonosit će ostvarivanju tih ambicioznih ciljeva. Naime, tijekom 2019. Komisija je pokrenula „provjeru prikladnosti” kojom su obuhvaćene Smjernice za zaštitu okoliša i energetiku te je nastavila evaluaciju svojih Smjernica o određenim mjerama državne potpore u kontekstu sustava za trgovanje emisijskim jedinicama stakleničkih plinova za razdoblje nakon 2012. (Smjernice o ETS-u)⁴⁹, čime se priprema za reviziju tih dokumenata kako bi osigurala da su oni prilagođeni novom sustavu EU-a za trgovanje emisijama za razdoblje od 2021. do 2030.⁵⁰ Tekućom „provjerom prikladnosti” paketa za modernizaciju državnih potpora pripremit će se revizija relevantnih smjernica do 2021. s obzirom na ciljeve politike iz europskog zelenog plana.

Državne potpore na kojima se temelje cilj EU-a o „nultoj stopi onečišćenja” i učinkovito korištenje resursa

Komisija je 2019. odobrila dodatnu javnu potporu u vrijednosti od 195 milijuna EUR do kraja 2022. za električne autobuse i infrastrukturu za punjenje u Njemačkoj⁵¹. Osim toga, Komisija

⁴⁴ Predmet SA.49935 *Projekt ultrabrzog širokopojasnog pristupa (SFBB) – Grčka*, Odluka Komisije od 7. siječnja 2019., dostupna na adresi:

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_49935

⁴⁵ Predmet SA.54472 *Nacionalni plan za širokopojasni pristup – Irska*, Odluka Komisije od 15. studenoga 2019., dostupna na adresi:

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_54472

⁴⁶ Predmet SA.53925 *Program širokopojasnog pristupa za bijele i sive zone mreža nove generacije (NGN) – Španjolska*, Odluka Komisije od 10. prosinca 2019., dostupna na adresi:

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_53925

⁴⁷ Predmet SA.54668 *Bavarski gigabitni program – Njemačka*, Odluka Komisije od 29. studenoga 2019., dostupna na adresi: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_54668

⁴⁸ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Europskom vijeću, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija, *Europski zeleni plan*, COM/2019/640 final. Vidjeti: https://ec.europa.eu/info/publications/communication-european-green-deal_en

⁴⁹ Vidjeti: https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/initiatives/ares2018-6600267_en

⁵⁰ Direktiva (EU) 2018/410 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. ožujka 2018. o izmjeni Direktive 2003/87/EZ radi poboljšanja troškovno učinkovitih smanjenja emisija i ulaganja za niske emisije ugljika te Odluke (EU) 2015/1814, SL L 76, 19.3.2018., str. 3.–27.

⁵¹ Povećanje proračuna i produljenje programa SA.48190 *Njemačka – Program potpore za nabavu električnih autobusa za gradski javni prijevoz*, Odluka Komisije od 26. veljače 2018., dostupna na adresi

je odobrila javnu potporu u vrijednosti od 430 milijuna EUR za prilagodbu dizelskih vozila koja se koriste u općinama u kojima su 2017. premašena ograničenja za emisije dušikovih oksida⁵². Obje su vrste mjera u skladu s ciljevima EU-a o zaštiti okoliša, s Europskom strategijom za mobilnost s niskom razinom emisija, te s potporom EU-a za prelazak na vozila s nultom stopom emisija u gradovima i za stvaranje tržišta za takva vozila.

Komisija je odobrila i češki program⁵³ za davanje potpore za postrojenja koja proizvode električnu energiju iz otpadne topline i jamskih plinova. Tim programom pridonosi se učinkovitosti korištenja resursa smanjenjem potrošnje primarnih izvora energije koji se koriste za proizvodnju električne energije.

Komisija je 25. studenoga 2019. odobrila potporu u vrijednosti od 93,8 milijuna EUR za izgradnju i rad visokoučinkovitog kogeneracijskog postrojenja u Bugarskoj⁵⁴. Postrojenje će proizvoditi toplinu i električnu energiju koristeći gorivo dobiveno iz komunalnog otpada koji se ne može reciklirati.

Komisija je 28. siječnja 2019. odobrila potporu za ulaganja u vrijednosti od 36 milijuna EUR kemijskom poduzeću *LG Chem*⁵⁵ za novu tvornicu baterija za električna vozila u Poljskoj. Očekuje se da će ta nova tvornica dobavljati baterije za više od 80 000 električnih vozila godišnje i zahvaljujući njoj izravno će se otvoriti više od 700 radnih mjesta, čime će se pridonijeti razvoju Donješleskog vojvodstva uz očuvanje tržišnog natjecanja. Taj projekt ne bi se mogao provesti bez javnog financiranja.

Državne potpore namijenjene obnovljivim izvorima energije

Cilj je kontrole državnih potpora da se u najvećoj mogućoj mjeri povećaju okolišne, socijalne i gospodarske koristi od ograničenih javnih sredstava, smanjivanjem na najmanju moguću mjeru troškova za državu, industriju i potrošače, osiguravanjem da se javnim novcem ne istisne privatna potrošnja te pridonosenjem ostvarivanju ravnopravnih uvjeta na jedinstvenom tržištu. Komisija je 2019. nastavila odobravati programe državnih potpora omogućujući državama članicama da ostvaruju svoje ciljeve energetske učinkovitosti i pridonose smanjenju emisija ugljikova dioksida u skladu s ciljevima EU-a za zaštitu okoliša.

Komisija je 14. lipnja 2019. odobrila potporu u vrijednosti od 5,4 milijarde EUR za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora u Italiji⁵⁶, kako bi joj pomogla u ostvarivanju njezinih ciljeva u pogledu energije iz obnovljivih izvora. Tim programom podupirat će se proizvodnja električne energije iz obnovljivih izvora, kao što su energija iz

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_48190

⁵² SA.53054 *Program za prilagodbu teških komunalnih vozila*, SA.53055 *Program za prilagodbu teških gospodarskih vozila* i SA.53056 *Program za prilagodbu lakih gospodarskih i komunalnih vozila*. Njemačka je prijavila izmjenu tih programa, koju je Komisija odobrila 25. listopada 2019. u okviru predmeta SA.55230, SA.55231 odnosno SA.55232. Izmjenom je, među ostalim, uveden fleksibilniji koncept prihvatljivih općina.

⁵³ Predmet SA.35179 Češka – *Promicanje proizvodnje električne energije iz sekundarnih izvora*, Odluka Komisije od 26. rujna 2019., dostupna na adresi:

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_35179

⁵⁴ Predmet SA.54042 *Sofijski projekt proizvodnje energije iz otpada/Sofijska kogeneracijska jedinica za regeneraciju topline iz goriva dobivenog iz otpada – Bugarska*, Odluka Komisije od 25. studenoga 2019., dostupna na adresi: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_54042

⁵⁵ Predmet SA.47662 *Veliki projekt ulaganja – Potpora društvu LG Chem Wrocław Energy Sp. z o.o.*, Odluka Komisije od 28. siječnja 2019., dostupna na adresi:

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_47662

⁵⁶ Predmet SA.53347 Italija – *Potpora za električnu energiju iz obnovljivih izvora u razdoblju 2019.–2021.*, Odluka Komisije od 14. lipnja 2019., dostupna na adresi:

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_53347

vjetra na kopnu, solarna fotonaponska energija, hidroelektrična energija i energija iz plinova iz kanalizacijskog mulja te će se on primjenjivati do 2021.

Komisija je 26. srpnja 2019. odobrila potpore za šest odobalnih vjetroelektrana u Francuskoj⁵⁷. Izgradnja bi trebala započeti ove godine, a s radom bi trebale započeti 2022. Tim mjerama potpore pomoći će se Francuskoj da poveća svoj udio električne energije proizvedene iz obnovljivih izvora kako bi ostvarila svoje klimatske ciljeve, u skladu s ciljevima EU-a za zaštitu okoliša⁵⁸.

Regulativa i politika tržišnog natjecanja nadopunjuju se u osiguravanju opskrbe energijom za europske građane i poduzeća

Mehanizmi za razvoj kapaciteta mjere su koje države članice poduzimaju kako bi osigurale da opskrba električnom energijom srednjoročno i dugoročno zadovoljava potražnju. Oblikovani su tako da popune očekivane nedostatke kapaciteta i osiguraju sigurnost opskrbe. Važno je da se pri oblikovanju mehanizama za razvoj kapaciteta izbjegavaju narušavanja tržišnog natjecanja jer to u suprotnome može dovesti do viših cijena električne energije za potrošače, dati neopravdane prednosti određenim energetske operatorima ili ometati tokove električne energije preko granica EU-a.

Istodobno, mehanizmima za razvoj kapaciteta ne mogu se zamijeniti reforme tržišta električne energije na nacionalnoj i europskoj razini. Novom Uredbom o tržištu električne energije⁵⁹ od država članica koje planiraju uvesti mehanizme za razvoj kapaciteta zahtijeva se da predstave plan reforme tržišta radi otklanjanja regulatornih i drugih nedostataka kojima se narušavaju poticaji za ulaganja u sektor električne energije. Osim toga, Uredbom će se spriječiti uključivanje proizvodnog kapaciteta s visokim emisijama u mehanizam za razvoj kapaciteta.

Komisija je 2019. donijela dvije odluke koje se odnose na mehanizme za razvoj kapaciteta u Italiji⁶⁰ i Ujedinjenoj Kraljevini (nakon temeljite istrage)⁶¹, u kojima su već uzete u obzir odredbe o mehanizmima za razvoj kapaciteta iz Uredbe o tržištu električne energije.

Istrage o potencijalnim kartelima koji otežavaju korištenje inovativnih tehnologija

U Komisijinim Smjernicama o horizontalnim sporazumima o suradnji objašnjavaju se, među ostalim, oblici suradnje među poduzećima usmjereni na povećanje kvalitete proizvoda i inovacija koji ne stvaraju zabrinutosti u pogledu prava EU-a o tržišnom natjecanju. Nezakonito je sklapanje sporazuma među poduzećima radi gušenja tržišnog natjecanja u području kvalitete i inovacija. Komisija je 5. travnja 2019. poslala obavijest o utvrđenim činjenicama grupacijama BMW, Daimler i Volkswagen (društva Volkswagen, Audi,

⁵⁷ Predmet SA.45274 Francuska – Odobalna vjetroelektrana u općini Courseulles, Odluka Komisije od 26. srpnja 2019., SA.45275 Francuska – Odobalna vjetroelektrana u općini Fécamp, Odluka Komisije od 26. srpnja 2019., SA.45276 Francuska – Odobalna vjetroelektrana u općini Saint-Nazaire, Odluka Komisije od 26. srpnja 2019., SA.47246 Francuska – Odobalna vjetroelektrana kod otoka Yeu i Noirmoutier, Odluka Komisije od 26. srpnja 2019., SA.47247 Francuska – Odobalna vjetroelektrana u općini Dieppe, Odluka Komisije od 26. srpnja 2019., i SA.48007, Francuska – Odobalna vjetroelektrana u općini Saint-Brieuc, Odluka Komisije od 26. srpnja 2019. Vidjeti: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_19_4749

⁵⁸ Vidjeti: https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024_hr

⁵⁹ Uredba (EU) 2019/943 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. lipnja 2019. o unutarnjem tržištu električne energije, SL L 158, 14.6.2019., str. 54.

⁶⁰ Predmet SA.53821 Izmjena talijanskog mehanizma za razvoj kapaciteta, Odluka Komisije od 14. srpnja 2019., dostupna na adresi: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_53821

⁶¹ Predmet SA.35980 Mehanizam za razvoj kapaciteta Ujedinjene Kraljevine, Odluka Komisije od 24. listopada 2019., dostupna na adresi: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_35980

Porsche)⁶², u kojoj ih je obavijestila o svojem preliminarnom stajalištu da su u razdoblju od 2006. do 2014. kršile protumonopolska pravila EU-a tajnim dogovaranjem o ograničavanju tržišnog natjecanja u području razvoja tehnologija za pročišćavanje emisija iz benzinskih i dizelskih osobnih vozila. Preliminarno je stajalište Komisije to da je postupanje proizvođača automobila bilo usmjereno na ograničavanje tržišnog natjecanja u području inovacija za dva sustava za pročišćavanje emisija te je time potrošačima možda uskraćena mogućnost kupnje automobila koji manje onečišćuju, unatoč tomu što je ta tehnologija bila dostupna proizvođačima.

5. Zaštita tržišnog natjecanja u proizvodnom sektoru

Provedbom pravila o tržišnom natjecanju u proizvodnom sektoru osigurava se da se poduzeća na jedinstvenom tržištu natječu pod pravednim i jednakim uvjetima. Osim toga, provedbom pravila o državnim potporama javno se financiranje usmjerava u istraživanje, osposobljavanje i energetska učinkovitost. Samo inovativna poduzeća s održivim poslovnim planovima mogu potrošačima i poduzećima u EU-u isporučivati pametnu robu i usluge po konkurentnim cijenama. Poboljšanje učinkovitosti i dugoročne konkurentnosti poduzeća iz EU-a na jedinstvenom tržištu čini ta poduzeća spremnima za natjecanje na globalnom tržištu.

Odluke i istrage o koncentracijama u osnovnim sektorima s visokim preprekama za ulazak

EU-ova kontrola koncentracija pridonosi osiguravanju toga da se poduzeća koja djeluju na jedinstvenom tržištu mogu natjecati pod pravednim i jednakim uvjetima. Komisija pomno nadzire prijavljene transakcije koji bi mogle znatno narušiti tržišno natjecanje. U svojoj ocjeni Komisija uzima u obzir učinkovitosti koje nastaju koncentracijama, a koje mogu pozitivno utjecati na troškove, inovacije i druge aspekte, pod uvjetom da se takve učinkovitosti mogu provjeriti, da su specifične za koncentraciju i da će vjerojatno biti prenesene na potrošače. U slučaju da postoje zabrinutosti u pogledu tržišnog natjecanja, društva u koncentraciji imaju mogućnost otkloniti takve zabrinutosti tako da ponude preuzeti određene obveze. Ako se ne utvrde adekvatne i dostatne obveze ili ako se o njima ne postigne dogovor, Komisija zabranjuje tu transakciju. Tijekom proteklih deset godina Komisija je odobrila više od 3 000 koncentracija, od kojih je 90 % odobreno bezuvjetno. U usporedbi s time, Komisija je tijekom istog razdoblja blokirala samo deset koncentracija, od kojih tri 2019.

Znatan dio Komisijinih aktivnosti provedbe pravila o tržišnom natjecanju 2019. odnosio se na osnovne proizvodne industrije i industrije robe široke potrošnje.

Komisija je 6. veljače 2019. društvu Siemens zabranila predloženo stjecanje društva Alstom⁶³ na temelju Uredbe EU-a o koncentracijama. Društva Siemens i Alstom, oba vodeći proizvođači u željezničkoj industriji, nisu ponudila korektivne mjere koje bi bile dostatne za trajno otklanjanje Komisijinih zabrinutosti.

Koncentracija Siemens/Alstom: zaštita željezničkih prijevoznika i putnika

Vlakovi i signalizacijska oprema kojom ih se usmjerava od ključne su važnosti za promet u Europi. Društva Siemens (Njemačka) i Alstom (Francuska) oba su globalni predvodnici u području željezničkog prijevoza, pa bi se predloženom transakcijom objedinila dva najveća dobavljača željezničkih vozila (vlakova) i rješenja u području signalizacije u Europskom gospodarskom prostoru (EGP), ne samo s obzirom na veličinu njihova objedinjenog poslovanja, već i s obzirom na njihov zemljopisni utjecaj. Oba društva imaju i vodeći položaj na globalnoj razini.

⁶² Predmet AT.40178 *Emisije iz automobila*, dostupan na adresi:

https://ec.europa.eu/competition/elojade/iseef/case_details.cfm?proc_code=1_40178

⁶³ Predmet M.8677 *Siemens/Alstom*, Odluka Komisije od 6. veljače 2019., dostupna na adresi:

http://ec.europa.eu/competition/elojade/iseef/case_details.cfm?proc_code=2_M_8677

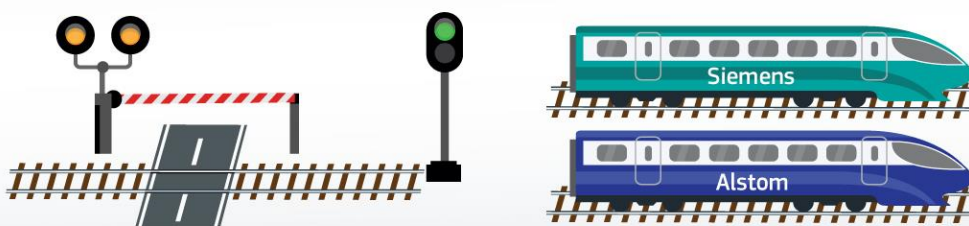
U svojoj temeljitoj ocjeni Komisija je smatrala da bi bez dostatnih korektivnih mjera ta koncentracija naštetila tržišnom natjecanju na nekoliko tržišta za željezničke signalizacijske sustave i na tržištu vlakova vrlo velikih brzina. Njome bi nastao neosporni tržišni predvodnik na nekoliko tržišta željezničke signalizacije i vladajući sudionik na tržištu vlakova vrlo velikih brzina u EGP-u. Na svim relevantnim tržištima na kojima su utvrđene zabrinutosti u pogledu tržišnog natjecanja konkurentski pritisak preostalih konkurenata ne bi bio dostatan za osiguravanje djelotvornog tržišnog natjecanja. U okviru svoje istrage Komisija je pomno razmotrila i stanje tržišnog natjecanja u ostatku svijeta te je smatrala da u doglednoj budućnosti vjerojatno neće doći do ulaska novih konkurenata, uključujući potencijalne kineske dobavljače, u EGP na tržište željezničkih vozila vrlo velike brzine ili tržišta za rješenja u području signalizacije, na kojima su utvrđene zabrinutosti u pogledu tržišnog natjecanja.

Siemens i Alstom ponudili su korektivne mjere koje su bile nedostatne za otklanjanje zabrinutosti Komisije u pogledu tržišnog natjecanja. Od sudionika na tržištu s kojima se savjetovala kako bi dobila njihova stajališta o predloženim korektivnim mjerama Komisija je dobila negativne povratne informacije, čime je potvrđena ocjena Komisije.

Komisija zabranjuje preuzimanje **Siemens-Alstom** kako bi zaštitila željezničke operatere i putnike

Željeznički sustavi za signalizaciju nužni su za sprečavanje sudara i održavanje sigurnosti putnika u vlakovima i podzemnoj željeznici

Vlakovi velikih brzina voze 300 kilometara na sat ili više, a važni su za prijelaz na ekološki održiv prijevoz

Dođe li do preuzimanja, Siemens i Alstom više neće biti konkurencija, a posljedica će biti više cijene, manji izbor i manje inovacija za željezničke prijevoznike.

Zbog nepostojanja prikladnih korektivnih mjera kojima bi se mogle otkloniti njezine zabrinutosti u pogledu tržišnog natjecanja na tržištu željezničkih vozila vrlo velike brzine i tržištima željezničke signalizacije, Komisija je zaključila da bi ta koncentracija dovela do viših cijena, smanjenog izbora za dobavljače i manjeg broja inovativnih proizvoda, na štetu željezničkih prijevoznika, upravitelja željezničke infrastrukture i, u konačnici, milijuna Europljana koji svakodnevno koriste željeznički prijevoz zbog poslovnih ili privatnih razloga. Stoga je Komisija zabranila predloženu transakciju.

Osim toga, Komisija je 6. veljače 2019., na temelju Uredbe EU-a o koncentracijama, zabranila društvu *Wieland* predloženo stjecanje društva *Aurubis Rolled Products* i Aurubisova udjela u društvu *Schwermetall*⁶⁴. Komisija je bila zabrinuta, među ostalim, zbog smanjenja tržišnog natjecanja i povećanja cijena za valjane proizvode od bakra koje koriste europski proizvođači. Velik broj europskih industrijskih kupaca isto je izrazio zabrinutosti i u pogledu pristupa grubo valjanim trakama koje proizvodi *Schwermetall* i povećanja cijena za valjane proizvode. Društva *Wieland* i *Aurubis* dva su od triju najvećih proizvođača valjanih proizvoda od bakra u Europi. Da je ta koncentracija provedena, društvo *Wieland* postalo bi vladajući

⁶⁴ Predmet M.8900 *Wieland/Aurubis Rolled Products/Schwermetall*, Odluka Komisije od 6. veljače 2019., dostupna na adresi: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_8900

sudionik na tržištu valjanih proizvoda od bakra, s tržišnim udjelom u Europi većim od 50 % i sa samo još jednim konkurentom s tržišnim udjelom većim od 10 %. Budući da društvo Wieland nije bilo voljno djelotvorno otkloniti izražene zabrinutosti, Komisija je zabranila predloženu transakciju.

U industriji plastike Komisija je 18. siječnja 2019., nakon temeljite istrage, društvu *BASF* odobrila stjecanje poslovanja društva *Solvay* u području poliamida (najlona)⁶⁵, pod uvjetom prodaje većine relevantne imovine društva *Solvay* u EGP-u. Komisija je utvrdila rizik prema kojemu bi transakcija, kako je prijavljena, vjerojatno dovela do viših cijena i/ili smanjenja dostupnosti ulaznih proizvoda u cijelom lancu vrijednosti za najlon 6.6. te do viših cijena za krajnje kupce. Proizvodi od najlona 6.6. uključuju plastiku za posebne namjene koja se koristi u automobilske, elektroničke i građevinske industriji. Ti proizvodi često se koriste kao zamjene za teže metalne dijelove i za ostvarivanje ušteda energije. Komisija je 25. studenoga 2019. društvu *Domo Chemicals* odobrila kupnju dijela poslovanja koji se prodaje⁶⁶.

Komisija je 11. lipnja 2019., na temelju Uredbe EU-a o koncentracijama, zabranila predloženi zajednički pothvat između društva *Tata Steel* i društva *ThyssenKrupp*⁶⁷, u kojemu bi se objedinile djelatnosti društava *ThyssenKrupp* i *Tata Steel* u području plosnatog ugljičnog čelika i elektročelika u EGP-u. Društvo *ThyssenKrupp*, drugi najveći proizvođač ugljičnog čelika u EGP-u, i društvo *Tata Steel*, treći najveći proizvođač, ujedno su i veliki proizvođači čelika s metalnom prevlakom i laminiranog čelika za ambalažu te galvaniziranog plosnatog ugljičnog čelika za automobilsku industriju. Komisijine zabrinutosti bile su usmjerene na smanjeno tržišno natjecanje (manje izbora za kupce čelika) i povećane cijene za različite vrste čelika. Stranke nisu ponudile prikladne korektivne mjere kojima bi se te zabrinutosti otklonile. Komisija je zatražila i stajališta sudionika na tržištu o predloženim korektivnim mjerama te je od njih dobila negativne povratne informacije. Na temelju toga Komisija je zabranila predloženu transakciju.

Komisija je 1. listopada 2019., nakon temeljite istrage, odobrila stjecanje društva *Aleris*, proizvođača aluminija, od strane njegova konkurenta, društva *Novelis*⁶⁸, pod određenim uvjetima. Komisija je imala razloge za zabrinutost da bi ta transakcija dovela do viših cijena za europske kupce aluminijskih automobilske karoserije, koje se koriste u proizvodnji automobila, među ostalim, radi smanjenja potrošnje goriva i emisija. Kako bi otklonili zabrinutosti Komisije, društva su ponudila prodaju cijelog poslovanja društva *Aleris* u području aluminijskih automobilske karoserije u Europi, uključujući njegov proizvodni pogon u Belgiji. Prodaja dijela poslovanja uključuje i imovinu povezanu s istraživanjem i razvojem te financiranje ulaganja u korist kupca radi daljnjeg povećanja kapaciteta prodanog dijela poslovanja. Budući da bi se predloženom prodajom dijela poslovanja uklonilo cijelo preklapanje koje je transakcijom nastalo u području aluminijskih automobilske karoserije u Europi, Komisija je zaključila da ta transakcija, kako je izmijenjena obvezama, više ne bi stvarala zabrinutosti u pogledu tržišnog natjecanja. Odobrenje se uvjetuje potpunim pridržavanjem tih obveza.

⁶⁵ Predmet M.8674 *BASF/poslovanje društva Solvay u području tehničke plastike te poliamida i međuproduzoda*, Odluka Komisije od 18. siječnja 2019., dostupna na adresi:

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_8674

⁶⁶ Predmet M.9553 *Domo Investment Group/poslovanje društva Solvay u području poliamida visoke učinkovitosti u EGP-u*, Odluka Komisije od 25. studenoga 2019., dostupna na adresi:

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_9553

⁶⁷ Predmet M.8713. *Tata Steel/Thyssenkrupp/JV*, Odluka Komisije od 11. lipnja 2019., dostupna na adresi:

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_8713

⁶⁸ Predmet M.9076 *Novelis/Aleris*, Odluka Komisije od 1. listopada 2019., dostupna na adresi:

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_9076

Komisija je pokrenula i temeljite istrage o različitim predloženim koncentracijama u proizvodnom sektoru. Pokretanjem temeljitih istraga ne prejudiciraju se njihovi ishodi. Komisija je 4. listopada 2019. pokrenula temeljitu istragu kako bi, na temelju Uredbe EU-a o koncentracijama, ocijenila predloženo osnivanje dvaju zajedničkih pothvata od strane dvaju proizvođača zrakoplova, društava *Boeing* i *Embraer*⁶⁹. Komisijine zabrinutosti odnosile su se na to da bi ta transakcija mogla dovesti do viših cijena i manjeg izbora u području komercijalnih zrakoplova.

Nadalje, Komisija je 30. listopada 2019. pokrenula temeljitu istragu kako bi utvrdila je li vjerojatno da bi se predloženim stjecanjem društva *Chantiers de l'Atlantique* od strane društva *Fincantieri*⁷⁰ znatno smanjilo djelotvorno tržišno natjecanje. Oba su brodograđevna poduzeća globalni predvodnici na ionako već koncentriranom i kapacitetima ograničenom tržištu.

Osim toga, Komisija je 17. prosinca 2019. pokrenula temeljitu istragu kako bi, na temelju Uredbe EU-a o koncentracijama, ocijenila predloženo stjecanje društva *Daewoo Shipbuilding & Marine Engineering CO., Ltd (DSME)* od strane druge brodograđevne grupacije, društva *Hyundai Heavy Industries Holdings (HHIH)*⁷¹. Komisija je zabrinuta da bi se tom koncentracijom moglo smanjiti tržišno natjecanje na različitim svjetskim brodograđevnim tržištima za teretne brodove. Izgradnja teretnih brodova važna je industrija za EU. Europska broderska društva veliki su kupci društvima DSME i HHIH, a na njih se odnosi 30 % svjetske potražnje za teretnim brodovima.

Pravila EU-a o državnim potporama pridonose jačanju inovacija

Komisija je u lipnju 2014. donijela Komunikaciju o važnim projektima od zajedničkog europskog interesa (VPZEI), u kojoj su utvrđeni kriteriji po kojima države članice mogu podupirati transnacionalne projekte od strateškog značaja za EU⁷². U Komunikaciji se pojašnjavaju pravila o spojivosti kako bi se olakšala suradnja među državama članicama na projektima kojima se ostvaruje jasan doprinos gospodarskom rastu, održivosti, otvaranju novih radnih mjesta i konkurentnosti EU-a. Taj okvir zahtijeva i obveze kako bi se osiguralo opsežno širenje novog znanja u cijelom EU-u te detaljnu ocjenu tržišnog natjecanja kako bi se neopravdana narušavanja svela na najmanju moguću mjeru. Okvirom za važne projekte od zajedničkog europskog interesa dopunjuju se druga pravila o državnim potporama, primjerice, Uredba o općem skupnom izuzeću⁷³ i Okvir za istraživanje, razvoj i inovacije⁷⁴, kojim se omogućuje i potpora inovativnim projektima i istodobno osigurava da potencijalna narušavanja tržišnog natjecanja budu ograničena.

Komisija je u prosincu 2018. utvrdila da je integrirani projekt koji su zajednički prijavile Francuska, Njemačka, Italija i Ujedinjena Kraljevina za istraživanje i inovacije u području mikroelektronike, koja je ključna pomoćna tehnologija, u skladu s pravilima EU-a o državnim potporama te da pridonosi zajedničkom europskom interesu⁷⁵. Te četiri države članice moraju

⁶⁹ Predmet M.9097 *Boeing/Embraer*, dostupan na adresi:

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_9097 Društvo Boeing 25. travnja 2020. raskinulo je sporazum o osnivanju zajedničkih pothvata s društvom Embraer.

⁷⁰ Predmet M.9162 *Fincantieri/Chantiers De L'Atlantique*, dostupan na adresi:

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_9162

⁷¹ Predmet M.9343 *Hyundai Heavy Industries Holdings/Daewoo Shipbuilding & Marine Engineering*, dostupan na adresi: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_9343

⁷² U skladu s člankom 107. stavkom 3. točkom (b) Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU).

⁷³ Vidjeti: http://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/block.html

⁷⁴ Komunikacija Komisije – Okvir Zajednice za državne potpore za istraživanje i razvoj i inovacije, SL C 198, 27.6.2014., str. 1.–29.

⁷⁵ Predmeti SA.46705 (Francuska), SA.46578 (Njemačka), SA.46595 (Italija) i SA.46590 (Ujedinjena Kraljevina). Vidjeti i: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_18_6862

osigurati financiranje u iznosu od 1,75 milijardi EUR za taj projekt, čime se nastoji osloboditi dodatnih 6 milijardi EUR privatnih ulaganja.

Nakon tog prvog važnog projekta od zajedničkog europskog interesa, u prosincu 2019. uslijedio je drugi projekt, koji se odnosi na baterije. Proizvodnja baterija od strateškog je interesa za europsko gospodarstvo i društvo zbog njezina potencijala u smislu čiste mobilnosti, energetike, održivosti i konkurentnosti.

Važni projekti od zajedničkog europskog interesa: potpora svim segmentima u lancu vrijednosti za baterije

Komisija je prosincu 2019. odobrila drugi važan projekt od zajedničkog europskog interesa koji su zajednički prijavile Belgija, Finska, Francuska, Njemačka, Italija, Poljska i Švedska radi potpore istraživanjima i inovacijama u zajedničkom europskom prioritetnom području baterija⁷⁶. Tih sedam država članice u sljedećim će godinama osigurati financiranje u iznosu do približno 3,2 milijarde EUR, a očekuje se da će se time osloboditi dodatnih 5 milijardi EUR privatnih ulaganja.

Završetak cjelokupnog projekta planira se za 2031. (s različitim vremenskim okvirima za svaki pojedini potprojekt). U projekt će biti uključeno 17 izravnih sudionika, uglavnom iz industrije, uključujući mala i srednja poduzeća (MSP-ovi).

Projekt je dio „Europskog saveza za baterije” između Komisije, zainteresiranih država članica i sudionika iz industrije za koji je u svibnju 2018. donesen Strateški akcijski plan za baterije.

6. Osiguravanje ravnopravnih uvjeta u području oporezivanja

Očuvanjem ravnopravnih uvjeta za poduzeća kako bi se ona mogla natjecati na temelju vlastitih rezultata, isto tako i kad je riječ o oporezivanju, povećava se povjerenje u jedinstveno tržište. Države članice ne mogu multinacionalnim grupacijama davati porezne olakšice koje

⁷⁶ Predmeti SA.54793 (Belgija), SA.54801 (Njemačka), SA.54794 (Francuska), SA.54806 (Italija), SA.54808 (Poljska), SA.54796 (Švedska) i SA.54809 (Finska). Vidjeti i: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_19_6705

nisu dostupne ostalim poduzećima (koja su često lokalna poduzeća) jer bi se time teško narušavalo tržišno natjecanje. Osim toga, time bi se javni proračun i porezne obveznike iz EU-a lišilo prijeko potrebnih sredstava za borbu protiv klimatskih promjena, izgradnju infrastrukture i ulaganje u inovacije.

Opći sud donio je 24. rujna 2019. svoje prve presude o odlukama Komisije u kojima je ona utvrdila da su porezna mišljenja koja su izdana društvima *Starbucks*⁷⁷ i *Fiat*⁷⁸ činila državnu potporu. U predmetu *Fiat* Opći sud potvrdio je odluku Komisije od 21. listopada 2015.⁷⁹ i složio se da je Komisija ispravno primijenila svoja pravila o državnim potporama kako bi ocijenila je li postojala nezakonita prednost te nije nastojala uskladiti porezna pravila u cijelom bloku. Opći sud složio se i s nalazom Komisije da je luksemburško porezno mišljenje bilo selektivno pa stoga nije bilo dostupno svim poduzećima. U predmetu *Starbucks* Opći sud poništio je odluku Komisije od 21. listopada 2015.⁸⁰ i zaključio da Komisija nije uspjela dokazati postojanje prednosti u korist tog društva. U oba je predmeta Opći sud potvrdio Komisijin pristup u primjeni pravila o državnim potporama u poreznim predmetima.

Komisija nastavlja borbu protiv selektivnih poreznih olakšica

Komisija je 2019. nastavila istraživati mjere agresivnog poreznog planiranja na temelju pravila EU-a o državnim potporama i ocjenjivati jesu li one činile nezakonitu državnu potporu.

Komisija je 2. travnja 2019. zaključila da je Ujedinjena Kraljevina dala nezakonite porezne prednosti određenim multinacionalnim društvima odobravajući im izuzeće od skupa mjera za suzbijanje izbjegavanja poreza poznata kao pravila o kontroliranom inozemnom društvu (CFC)⁸¹.

Komisija je 10. siječnja 2019. pokrenula temeljitu istragu kako bi ispitala je li poreznim mišljenjima koje je Nizozemska izdala društvu *Nike*⁸² možda dana nepoštena prednost tom društvu u odnosu na njegove konkurente, čime su prekršena pravila EU-a o državnim potporama. Komisijina službena istraga odnosi se na porezno postupanje u Nizozemskoj prema dvama društvima iz grupacije *Nike*. U razdoblju od 2006. do 2015. nizozemska porezna tijela izdala su porezna mišljenja u kojima je potvrđena metoda za izračun naknada za licencije. Kao posljedica toga, društva iz te grupacije oporezivana su na temelju ograničene operativne marže koja se temeljila na prodaji. Komisija je zabrinuta da te isplate naknada za licencije koje su potvrđene mišljenjima možda ne odražavaju gospodarsku stvarnost. Čini se da su one više od naknada koje bi međusobno dogovorila neovisna društva koja pregovaraju po tržišnim uvjetima u skladu s načelom nepristrane transakcije.

Komisija je 16. rujna 2019., nakon presude Općeg suda kojom je poništena odluka o

⁷⁷ Spojeni predmeti T-760/15 i T-636/16, *Kraljevina Nizozemska i drugi protiv Europske komisije*, presuda od 24. rujna 2019., ECLI:EU:T:2019:669.

⁷⁸ Spojeni predmeti T-755/15 i T-759/15, *Veliko Vojvodstvo Luksemburg i Fiat Chrysler Finance Europe protiv Europske komisije*, presuda od 24. rujna 2019., ECLI:EU:T:2019:670.

⁷⁹ Predmet SA.38375 *Državna potpora koju je dodijelio Luksemburg u korist društva Fiat*, Odluka Komisije od 21. listopada 2015., dostupna na adresi:

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_38375

⁸⁰ Predmet SA.38374 *Državna potpora koju je Nizozemska provela u korist Starbucksa*, Odluka Komisije od 21. listopada 2015., dostupna na adresi:

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_38374

⁸¹ Predmet SA.44896 *Program državne potpore Ujedinjene Kraljevine u pogledu izuzeća financiranja unutar grupacija kontroliranih stranih društava (CFC)*, Odluka Komisije od 2. travnja 2019., dostupna na adresi:

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_44896

⁸² Predmet SA.51284 *Nizozemska – Navodna potpora društvu Nike*, Odluka Komisije od 10. siječnja 2019., dostupna na adresi: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_51284

*belgijskom višku dobiti*⁸³ uz obrazloženje da su se porezna mišljenja trebala ocjenjivati pojedinačno na temelju pravila EU-a o državnim potporama, pokrenula zasebne temeljite istrage o 39 poreznih mišljenja o „višku dobiti” koje je Belgija izdala multinacionalnim društvima⁸⁴. Komisija je istodobno pred Europskim sudom uložila žalbu na presudu Općeg suda kako bi se dodatno razjasnilo postojanje programa potpore. Postupak je u tijeku.

7. Jačanje otpornosti financijskog sektora u kontekstu bankovne unije

Zbog opće stabilizacije europskog financijskog sektora nakon financijske krize i tekuće provedbe regulatornog okvira bankovne unije nastavlja se smanjivati broj predmeta o državnim potporama u financijskom sektoru.

Komisija je 5. prosinca 2019. donijela odluku u kojoj je zaključila da je dokapitalizacija njemačke banke *Norddeutsche Landesbank – Girozentrale (NordLB)*⁸⁵ bila u skladu s tržištem. Te mjere uključivale su izravno ulaganje u iznosu od 2,8 milijardi EUR i ulaganja za provedbu potrebnih strukturnih promjena, kao i smanjenje opsega poslovanja banke, kako bi se osiguralo da banka NordLB nastavi profitabilno poslovati na tržištu. Komisija je utvrdila da je država primila naknadu u skladu s onime što bi privatni subjekt isto prihvatio u sličnim okolnostima. Stoga su te mjere provedene po tržišnim uvjetima i bez ikakve državne potpore u smislu pravila EU-a. Europska središnja banka, kao odgovorno nadzorno tijelo, odobrila je taj plan 29. studenoga 2019. Sličnim pristupom Komisija je 29. listopada 2019. za planove Rumunjske o ulaganju novog kapitala u iznosu od 200 milijuna EUR u banku *CEC Bank*⁸⁶, koja je u potpunom državnom vlasništvu, a koji se trebaju provesti po tržišnim uvjetima, utvrdila da oni stoga ne uključuju nikakvu državnu potporu u korist te banke u smislu pravila EU-a.

Ipak, unatoč poboljšanju otpornosti bankovnog sektora EU-a, neki dijelovi sektora i dalje se suočavaju s naslijeđenim problemima, kao što je razina loših kredita, koja je još uvijek visoka u nekim državama članicama. Komisija je 2019. odobrila *Helenski program za zaštitu imovine* (poznat i kao „Hercules”)⁸⁷ kao program koji ne uključuje državnu potporu, a namijenjen je rješavanju problema loših kredita u Grčkoj. Taj je program primjer kako države članice mogu pomoći bankama da očiste svoju bilancu bez odobravanja potpore ili narušavanja tržišnog natjecanja.

Nastavljanje osiguravanja poštenog tržišnog natjecanja na tržištima financijskih usluga u korist potrošača i poduzeća

Digitalna transformacija utječe na financijske usluge podjednako kao i na ostale industrije u Europi. Digitalne tehnologije nude poduzećima nove mogućnosti za bolje pružanje usluga svojim klijentima i to s pomoću usluga koje koštaju manje. Kako bi se u potpunosti oslobodio potencijal digitalizacije, poduzećima financijske tehnologije trebat će dati stvarnu priliku za

⁸³ Predmet SA.37667 *Izuzeće od oporezivanja viška dobiti u Belgiji*, Odluka Komisije od 11. siječnja 2016., dostupna na adresi: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_37667

⁸⁴ Vidjeti: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_19_5578

⁸⁵ Predmet SA.49094 *Mjere u skladu s tržištem za jačanje pozicije kapitala i restrukturiranje banke Norddeutsche Landesbank*, Odluka Komisije od 5. prosinca 2019., dostupna na adresi: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_49094

⁸⁶ Predmet SA.53869 *Dokapitalizacija banke CEC Bank koja je u skladu s tržištem*, Odluka Komisije od 29. listopada 2019., dostupna na adresi: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_53869

⁸⁷ Predmet SA.53519 *Helenski program za zaštitu imovine („Hercules”) – Grčka*, Odluka Komisije od 10. listopada 2019., dostupna na adresi: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_53519

natjecanje, a regulatorni okviri morat će osigurati da se ravnopravni uvjeti mogu ostvariti među svim pružateljima financijskih usluga.

Provedba pravila o tržišnom natjecanju u cijelom financijskom sektoru 2019. i dalje je podjednako bila ključna i za osiguravanje poštenog tržišnog natjecanja i za očuvanje financijske stabilnosti. Komisija je 22. siječnja 2019. izrekla novčanu kaznu kartičnom sustavu *Mastercard*⁸⁸ u iznosu od 570 milijuna EUR zbog ometanja pristupa trgovaca prekograničnim uslugama kartičnog plaćanja, čime su prekršena protumonopolska pravila EU-a.

Mastercard II: promicanje zdravog tržišnog natjecanja u sektoru plaćanja

Mastercard je drugi najveći kartični sustav u Europskom gospodarskom prostoru (EGP) po broju potrošačkih kartica i vrijednosti transakcija. Kartična plaćanja imaju ključnu ulogu na jedinstvenom tržištu, na kojemu europski potrošači i poduzeća karticama obavljaju više od polovine svojih negotovinskih plaćanja. Kada potrošač koristi debitnu ili kreditnu karticu u trgovini ili na internetu, banka trgovca na malo banci vlasnika kartice plaća naknadu koja se zove „međubankovna naknada”. Banka trgovca na malo prebacuje tu naknadu na trgovca na malo koji je uključuje, kao i sve ostale troškove, u konačnu cijenu za sve potrošače.

Komisijinom istragom utvrđeno je da su Mastercardova pravila o prekograničnom prihvaćanju obvezivala banke trgovca na malo da primjenjuju međubankovne naknade zemlje u kojoj se nalazi trgovac na malo. Zbog tih su pravila trgovci na malo morali plaćati više na bankovne usluge kako bi dobili kartična plaćanja nego što bi plaćali kad bi bili slobodni potražiti jeftinije usluge. Pravila o prekograničnom prihvaćanju podjednako su dovela do viših cijena za trgovce na malo i za potrošače, do ograničenog prekograničnog tržišnog natjecanja i do umjetne segmentacije jedinstvenog tržišta.

Komisija je zaključila da su se Mastercardovim pravilima o prekograničnom prihvaćanju do 9. prosinca 2015. kršila protumonopolska pravila EU-a jer se njima ograničavala mogućnost trgovcima da ostvare korist od boljih uvjeta koje nude banke sa sjedištem negdje drugdje na jedinstvenom tržištu. Na toj osnovi Komisija je odlučila izreći novčanu kaznu Mastercardu u iznosu od 570 milijuna EUR.

⁸⁸ Predmet AT.40049 *MasterCard II*, Odluka Komisije od 22. siječnja 2019., dostupna na adresi: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40049

Uredbom o međubankovnim naknadama⁸⁹ 9. prosinca 2015. uvedene su gornje granice međubankovnih naknada, koje su se prije toga znatno razlikovale od zemlje do zemlje u EGP-u. Komisija trenutačno ocjenjuje provedbu Uredbe o međubankovnoj naknadi iz 2015. te je naručila studiju⁹⁰ o tome. Komisija je zaključila zasebne protumonopolske istrage o višestranim međubankovnim naknadama (MIF-ovi) društava Mastercard, Visa Inc. i Visa International koje se primjenjuju na transakcije u EGP-u izvršene potrošačkim debitnim i kreditnim karticama koje su izdane izvan EGP-a (međuregionalni MIF-ovi). Uredbom o međubankovnim naknadama nisu utvrđene gornje granice za te MIF-ove, koji su bili znatno opterećenje europskim trgovcima pa su se zbog njih povećale maloprodajne cijene za sve potrošače. Nakon što je 2014. društvo Visa Europe prihvatilo obveze, okončani su postupci o tome⁹¹. Društva Mastercard, Visa Inc. i Visa International, svako zasebno, ponudila su 2019. obveze na temelju kojih bi se međuregionalni MIF-ovi smanjili u prosjeku za 40 % u skladu s obvezujućim gornjim granicama ili niže od njih. Komisija je 29. travnja 2019. donijela dvije odluke kojima je te obveze učinila pravno obvezujućima na temelju protumonopolskih pravila EU-a⁹².

Nadalje, Komisija je 16. svibnja 2019. u dvjema odlukama o nagodbi izrekla novčane kazne za pet banaka zbog sudjelovanja u dvama kartelima na *promptnom deviznom tržištu (FOREX)*⁹³ za 11 velikih valuta. Prvom je odlukom (takozvani kartel „Forex – Three-Way Banana Split”) Komisija izrekla novčanu kaznu u ukupnom iznosu od 811 milijuna EUR bankama Barclays, Royal Bank of Scotland (RBS), Citigroup i JPMorgan. Povreda je započela 18. prosinca 2007., a završila 31. siječnja 2013. Drugom je odlukom (takozvani kartel „Forex-Essex Express”) Komisija izrekla novčanu kaznu u ukupnom iznosu nešto manjem od 258 milijuna EUR bankama Barclays, RBS i MUFG Bank (bivša banka Bank of Tokyo-Mitsubishi). Povreda je započela 14. prosinca 2009., a završila 31. srpnja 2012. Obje odluke bile su upućene i banci Union Bank of Switzerland (UBS), ali ona nije novčano kažnjena jer je Komisiji razotkrila postojanje kartela.

Komisija je 2019. nastavila pomno pratiti sektor kredita te je objavila izvješće⁹⁴ o konzorcijskim kreditima u EU-u, uključujući i načine na koje kreditni konzorciji nastaju i djeluju te njihov učinak na tržišno natjecanje na tržištima kredita. Konzorcijski krediti važan su instrument u financiranju velikih infrastrukturnih i inovacijskih projekata.

U sektoru osiguranja Komisija je u svibnju 2019. pokrenula službenu protumonopolsku istragu o udruženju *Insurance Ireland*⁹⁵ kako bi ocijenila jesu li poduzeća koja su htjela nuditi svoje usluge na irskom tržištu osiguranja za motorna vozila bila neopravdano spriječena u pristupanju skupnoj bazi podataka kojom upravlja udruženje *Insurance Ireland* za svoja poduzeća članove. Ako se to dokaže, moglo bi se pokazati da se tim praksama koje su predmet istrage krše pravila EU-a o tržišnom natjecanju i da bi one mogle dovesti do smanjenja izbora i manje konkurentnih cijena za irske vozače s obzirom na police osiguranja

⁸⁹ Uredba (EU) 2015/751 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2015. o međubankovnim naknadama za platne transakcije na temelju kartica (Tekst značajan za EGP), SL L 123, 19.5.2015., str. 1.–15.

⁹⁰ Vidjeti: <https://ec.europa.eu/competition/publications/reports/kd0120161enn.pdf>

⁹¹ Predmet AT.39398 *VISA MIF*, Odluka Komisije od 26. veljače 2014. Vidjeti:

http://ec.europa.eu/competition/antitrust/cases/dec_docs/39398/39398_9728_3.pdf

⁹² Predmeti AT 39398 *Visa MIF* i AT 40049 *Mastercard II*, odluke Komisije od 29. travnja 2019.

Vidjeti: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40049 i

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_39398

⁹³ Predmet AT.40135 *FOREX*, Odluka Komisije od 16. svibnja 2019., dostupna na adresi:

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40135

⁹⁴ Vidjeti: <https://ec.europa.eu/competition/publications/reports/kd0419330enn.pdf>

⁹⁵ Predmet AT.40511 *Insurance Ireland: Baza podataka za potraživanja od osiguranja i uvjeti pristupa*, dostupan na adresi: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40511

za motorna vozila. Službena istraga pokrenuta je nakon inspekcija na irskom tržištu osiguranja za motorna vozila koje su obavljene u srpnju 2017.

8. Osiguravanje poštenog tržišnog natjecanja u prehrambenom, potrošačkom i zdravstvenom sektoru

Jedinstveno tržište otvorilo je mogućnosti trgovcima na malo i potrošačima da po cijeloj Europi kupuju širok raspon proizvoda i da traže jeftinije cijene. Kada poduzeća ograniče trgovce u prodavanju robe preko granica i preko interneta unutar jedinstvenog tržišta EU-a, to dovodi do manjeg izbora i viših cijena za potrošače. Europskim pravilima o tržišnom natjecanju koja su ugrađena u Ugovor o funkcioniranju EU-a⁹⁶ zabranjuju se sporazumi među poduzećima kojima se sprečava, ograničava ili narušava tržišno natjecanje unutar jedinstvenog tržišta EU-a.

Provedba protumonopolskih pravila u području prekograničnih potrošačkih proizvoda

Komisija je 2019. pomno nadzirala nekoliko slučajeva u kojima su imatelji licenci bili sprečavani u prodaji licenciranih proizvoda u drugoj zemlji, čime se krše protumonopolska pravila EU-a.

Komisija je 13. svibnja 2019. izrekla novčanu kaznu društvu *Anheuser-Busch InBev NV/SA (AB InBev)*⁹⁷ u iznosu od 200,4 milijuna EUR zbog ograničavanja prodaje piva u susjednim državama članicama EU-a, čime je prekršilo protumonopolska pravila EU-a.

Nastavljanje borbe protiv prekograničnih protutržišnih postupanja na jedinstvenom tržištu

Društvo AB InBev najveća je pivovara na svijetu. Njegova je najpopularnija marka piva u Belgiji pivo Jupiler, na koje se odnosi približno 40 % ukupnog belgijskog tržišta piva po obujmu prodaje. AB InBev prodaje pivo Jupiler i u drugim državama članicama EU-a, uključujući Nizozemsku i Francusku.

U svojoj istrazi koju je pokrenula u lipnju 2016. Komisija je utvrdila da u Nizozemskoj AB InBev prodaje Jupiler trgovcima na malo i veletrgovcima po nižim cijenama nego u Belgiji zbog većeg tržišnog natjecanja. Isto tako, Komisija je zaključila da je AB InBev vladajući sudionik na belgijskom tržištu piva i da je AB InBev zloupotrebjavao svoj vladajući položaj na tržištu u Belgiji tako što je ograničavao mogućnost supermarketima i veletrgovcima da kupuju pivo Jupiler po nižim cijenama u Nizozemskoj i da ga uvoze u Belgiju. Stoga je prekogranična trgovina na jedinstvenom tržištu bila ograničena, a potrošači u Belgiji morali su plaćati više za pivo Jupiler.

Ta povreda pravila EU-a o tržišnom natjecanju trajala je od 9. veljače 2009. do 31. listopada 2016., a novčana kazna koju je Komisija izrekla društvu AB InBev iznosi 200 409 000 EUR. Komisija je u svojoj odluci utvrdila i korektivnu mjeru osiguravanjem da AB InBev na pakiranju svojih proizvoda navodi obvezne informacije za prehrambene proizvode i na francuskom i na nizozemskom, a ta je obveza pravno obvezujuća sljedećih pet godina. Komisija je novčanu kaznu društvu AB InBev odlučila smanjiti za 15 % s obzirom na to da je AB InBev priznao povredu i s obzirom na to da provodi korektivne mjere usmjerene na pomaganje u prekograničnoj trgovini njegovim proizvodima.

⁹⁶ Vidjeti: <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:12008E101:EN:HTML>

⁹⁷ Predmet AT.40134 *AB InBev – Ograničenja u trgovini pivom*, Odluka Komisije od 13. svibnja 2019., dostupna na adresi: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40134

Komisija je 25. ožujka 2019. izrekla novčanu kaznu društvu *Nike*⁹⁸ u iznosu od 12,5 milijuna EUR zbog zabranjivanja trgovcima da prodaju licencirane proizvode, brendirane proizvode povezane s nekim od najpoznatijih europskih nogometnih klubova i saveza, u drugim zemljama unutar EGP-a. U svojoj istrazi Komisija je utvrdila da su ugovorima društva Nike o davanju neisključivih licenci i distribuciji kršena pravila EU-a o tržišnom natjecanju, među ostalim, zbog klauzula u kojima se izričito zabranjuje aktivna i pasivna prodaja te prodaja preko interneta i na prodajnim mjestima u zemljama EGP-a koje ugovorom nisu posebno dodijeljene imatelju licenci. Nike je provodio i određene mjere u svrhu neizravne provedbe tih ograničenja prodaje, primjerice, prijeteci imateljima licenci raskidanjem ugovora i provodeći kontrole radi osiguravanja pridržavanja tih ograničenja. Slično tomu, Komisija je 9. srpnja 2019. izrekla novčanu kaznu društvu *Sanrio*⁹⁹ u iznosu od 6,2 milijuna EUR zbog ograničavanja trgovaca u prodaji licenciranih proizvoda u drugim zemljama unutar EGP-a. To se ograničenje odnosilo na proizvode s likovima u vlasništvu društva Sanrio kao što je Hello Kitty. Ponajprije, Sanrio je ograničavao jezike koje imatelji licenci mogu koristiti na licenciranim proizvodima. Nezakonita postupanja društva Sanrio trajala su približno 11 godina. Sanrio i Nike dobili su smanjenje kazni za 40 % jer su, osim što su priznali svoje odgovarajuće povrede, surađivali s Komisijom u mjeri većoj nego što su to pravno bili obvezni. Isto tako, Komisija je provela i treću istragu koja se odnosi na prakse

⁹⁸ Predmet AT.40436 – *Licencirani proizvodi – Nike*, dostupan na adresi:
https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40436

⁹⁹ Predmet AT.40432 – *Licencirani proizvodi – Sanrio*, dostupan na adresi:
https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40432

licenciranja društva *Universal Studios*¹⁰⁰, vlasnika, među ostalim, prava na filmske serijale „Minions” (Malci) i „Jurassic World” (Jurski svijet).

Komisija je 27. rujna 2019. izrekla novčanu kaznu društvima *Coroos* i *Groupe CECAB*¹⁰¹ u ukupnom iznosu od 31,6 milijuna EUR zbog kršenja protumonopolskih pravila EU-a. Društvo *Bonduelle* nije kažnjeno novčanom kaznom jer je Komisiji razotkrilo postojanje kartela. Društva *Bonduelle*, *Coroos* i *Groupe CECAB* sudjelovala su više od 13 godina u kartelu koji je trgovcima na malo i/ili poduzećima za posluživanje hrane u EGP-u dobavljaao određene vrste konzerviranog povrća. Ta su društva određivala cijene, dogovarala se o tržišnim udjelima i kvotama za količine, raspodjeljivala kupce i tržišta, koordinirala svoje odgovore na natječaje i razmjenjivala poslovno osjetljive informacije. Povredom je bio obuhvaćen cijeli EGP, a trajala je od 19. siječnja 2000. do 11. lipnja 2013. za društvo *Bonduelle* i do 1. listopada 2013. za društva *Coroos* i *Groupe CECAB*. Ta tri društva priznala su da su sudjelovala u kartelu i pristala su na nagodbu.

Nadalje, Komisija je u studenome 2019. pokrenula službenu protumonopolsku istragu kako bi ocijenila jesu li dvije najveće francuske maloprodajne grupacije, društvo *Casino Guichard-Perrachon* (poznato kao „Casino”) i društvo *Les Mousquetaires* (poznato kao „Intermarché”)¹⁰², koordinirale svoje postupanje na tržištu, čime su kršile pravila EU-a o tržišnom natjecanju. Ta istraga dio je Komisijinih nastojanja da osigura da potrošači ostvaruju koristi od suvremene maloprodaje namirnica.

Politikom tržišnog natjecanja pridonosi se osiguravanju dostupnosti cjenovno pristupačnih i inovativnih lijekova

Komisija je 28. siječnja 2019. objavila izvješće „Provedba pravila o tržišnom natjecanju u farmaceutskom sektoru” (2009.–2017.) – Suradnja europskih tijela za tržišno natjecanje radi osiguravanja dostupnosti cjenovno pristupačnih i inovativnih lijekova¹⁰³. U Izvješću se daju sveobuhvatan pregled i primjeri načina na koji su Komisija i nacionalna tijela za tržišno natjecanje 28 država članica provodila protumonopolska pravila EU-a i pravila EU-a o koncentracijama u farmaceutskom sektoru u razdoblju od 2009. do 2017. U izvješću je utvrđeno da je provedba pravila EU-a o tržišnom natjecanju pridonijela održavanju razine inovacija u tom sektoru jer su intervenirala protiv praksi koje su mogle umanjiti poticaje za inovacije.

Komisija je 2019. nastavila s postupcima u dvama predmetima u kojima istražuje poduzeća za koja se sumnja da sprečavaju ili smanjuju pristup djelotvornim, inovativnim i cjenovno pristupačnim lijekovima. Prvi se predmet odnosi na prakse takozvanih plaćanja za odgodu kojima se sprečava ulazak na tržište generičkog lijeka modafinila¹⁰⁴, lijeka za poremećaj spavanja. Komisija tu istragu namjerava zaključiti tijekom 2020. Drugi se predmet odnosi na

¹⁰⁰ Predmet AT.40433 – *Licencirani filmski proizvodi*, dostupan na adresi:

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40433 Odluka kojom je društvo NBC Universal kažnjeno novčanom kaznom u iznosu od 14,3 milijuna EUR zbog ugovornih ograničenja u ugovorima o davanju neisključivih licencija u pogledu prodaje licenciranih proizvoda povezanih s filmovima u vlasništvu društva NBC Universal donesena je 30. siječnja 2020.

¹⁰¹ Predmet AT.40127 *Coroos i Groupe CECAB*, Odluka Komisije od 13. svibnja 2019., dostupna na adresi: vidjeti: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_19_5911

¹⁰² Predmet AT.40466 *Savez Casino i Intermarché*, Odluka Komisije od 13. svibnja 2019., dostupna na adresi: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40466

¹⁰³ Vidjeti: <http://ec.europa.eu/competition/sectors/pharmaceuticals/report2019/index.html> i https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/hr/IP_19_741

¹⁰⁴ Predmet AT.39686 *Cephalon*, vidjeti: IP/17/2063 od 17. srpnja 2017.: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-2063_en.htm

Komisijin tekući službeni protumonopolski postupak protiv društva *Aspen Pharma*¹⁰⁵ zbog sumnje na zloupotrebu vladajućeg položaja na tržištu. Komisija istražuje navode da je društvo *Aspen Pharma* možda nametnulo nepoštene i prekomjerne cijene za niz lijekova za rak u svim zemljama u EGP-u osim u Italiji¹⁰⁶. Komisija taj predmet namjerava zaključiti 2020.

9. Prijevoz i poštanske usluge

Konkurentnost sektora prijevoza i sektora poštanskih usluga važna je za jedinstveno tržište koje dobro funkcionira, s korisnim učincima prelijevanja za druge sektore u europskom gospodarstvu koji su integrirani u svjetska tržišta. U tim sektorima tržišno natjecanje posebno je bitno jer ono koristi potrošačima, rastu i zaposlenosti.

Državne potpore u sektoru prijevoza pridonose sprečavanju narušavanja tržišnog natjecanja

Komisija je 2. kolovoza 2019. utvrdila da su marketinški sporazumi sklopljeni između lokalne *Udruge za promicanje turističkih i gospodarskih tokova (APFTE)* i društva *Ryanair*¹⁰⁷, u zračnoj luci Montpellier, nezakoniti na temelju pravila EU-a o državnim potporama. U razdoblju od 2010. do 2017. APFTE je sklopio razne marketinške sporazume s društvom *Ryanair* i njegovim društvom kćeri *Airport Marketing Services (AMS)*, na temelju kojih su taj zračni prijevoznik i njegovo društvo kći primali plaćanja u zamjenu za promicanje Montpelliera i okolice kao turističkog odredišta na internetskim stranicama društva *Ryanair*. Tim plaćanjima društvo *Ryanair* dobilo je selektivnu prednost u odnosu na svoje konkurente. Francuska sad mora izvršiti povrat te nezakonite državne potpore u iznosu od 8,5 milijuna EUR od društva *Ryanair*. Komisija trenutačno istražuje druge takve sporazume između javnih tijela i zračnih prijevoznika u regionalnim zračnim lukama Girona i Reus¹⁰⁸ u Španjolskoj.

Komisija je 28. veljače 2019. pokrenula temeljitu istragu kako bi ocijenila je li danska i švedska javna potpora za stalnu željezničko-cestovnu vezu *Øresund*¹⁰⁹ bila u skladu s pravilima EU-a o državnim potporama. Nadalje, u lipnju 2019. Komisija je pokrenula temeljitu istragu kako bi utvrdila je li model javnog financiranja stalne željezničko-cestovne veze *Fehmarn Belt*¹¹⁰, između Danske i Njemačke, bio u skladu s pravilima EU-a o državnim potporama. Obje temeljite istrage uslijedile su nakon što je Opći sud poništio prethodne odluke Komisije u kojima se odobravaju te potpore.

Komisija je 16. prosinca 2019., na temelju pravila EU-a o državnim potporama, odobrila pet programa za potporu pomorskom prijevozu u Cipru, Danskoj, Estoniji, Poljskoj i Švedskoj¹¹¹. Tim se programima potiče registriranje brodova u Europi i pridonosi globalnoj konkurentnosti tog sektora bez neopravdanog narušavanja tržišnog natjecanja.

Državna potpora za poštanske usluge: održavanje ravnopravnih uvjeta na tržištu

¹⁰⁵ Predmet AT.40394 *Aspen*. Vidjeti: IP/17/1323 od 15. svibnja 2017.: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-1323_en.htm i http://ec.europa.eu/competition/antitrust/cases/dec_docs/40394/40394_235_3.pdf

¹⁰⁶ Talijansko tijelo za tržišno natjecanje donijelo je 29. rujna 2016. odluku o povredi protiv društva *Aspen*.

¹⁰⁷ Predmet SA.47867 *Potpore Ryanairu u zračnoj luci Montpellier*, Odluka Komisije od 2. kolovoza 2019., dostupna na adresi: https://ec.europa.eu/competition/elojade/iseef/case_details.cfm?proc_code=3_sa_47867

¹⁰⁸ Predmet SA.33909 *Zračne luke Girona i Reus – Potpora za Ryanair*, dostupan na adresi: https://ec.europa.eu/competition/elojade/iseef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_33909

¹⁰⁹ Predmeti SA.52162 i SA.52617 *Državna potpora u korist društva Øresund Bridge Consortium*. Vidjeti: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_19_1468

¹¹⁰ Predmet SA.39078 *Financiranje projekta stalna veza Fehmarn Belt*, dostupan na adresi: https://ec.europa.eu/competition/elojade/iseef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_39078

¹¹¹ Predmeti SA.51809 (Cipar), SA.52069 (Danska), SA.53469 (Estonija), SA.46380 (Poljska), SA.46740 (Švedska). Vidjeti: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_19_6780

Kontrolom državnih potpora u poštanskom sektoru osigurava se da se tamo gdje se pružatelju poštanskih usluga, koji je obično pozicionirano poduzeće, povjerava skupa obveza pružanja javne usluge, bilo kakvom naknadom koja se plaća pružatelju usluga ne narušava tržišno natjecanje između pozicioniranog poštanskog poduzeća i novih sudionika na tržištu.

Komisija je 22. srpnja 2019. odobrila naknadu za pružanje javne usluge u iznosu od 171,74 milijuna EUR koju je Italija dodijelila društvu *Poste Italiane*¹¹² za distribuciju, po sniženoj tarifi, novina i publikacija izdavača knjiga i neprofitnih organizacija za razdoblje od 2017. do 2019.

Nadalje, Komisija je 14. lipnja 2019. pokrenula temeljitu istragu kako bi ocijenila je li ulaganje novog kapitala koji su Danska i Švedska uložile u društvo *PostNord*, a ono u društvo *Post Danmark* u skladu s pravilima EU-a o državnim potporama¹¹³. Društvo *Post Danmark* nacionalni je poštanski operater Danske i društvo kći društva *PostNord*. Društvo *Post Danmark* u potpunom je vlasništvu društva *PostNord*, a društvo *PostNord* u vlasništvu je danske (40 %) i švedske (60 %) države.

10. Udruživanje snaga radi poticanja europske i globalne kulture tržišnog natjecanja

Svjetska tržišta nastavljaju se integrirati i sve više poduzeća ovisi o globalnim lancima vrijednosti pa je potreba za većom suradnjom agencija za tržišno natjecanje i njihovim usuglašavanjem zajedničkih standarda i postupaka veća nego ikada prije. Učinkovita provedba pravila o tržišnom natjecanju u sve većoj mjeri ovisi o suradnji s drugim provedbenim tijelima.

Komisija je nastavila biti predvodnik u međunarodnoj suradnji u području tržišnog natjecanja i na multilateralnim i na bilateralnim razinama. Komisija je 2019. nastavila aktivno sudjelovati na međunarodnim forumima povezanim s tržišnim natjecanjem kao što su Odbor OECD-a za tržišno natjecanje, Međunarodna mreža za tržišno natjecanje (ICN), Svjetska banka i Konferencija Ujedinjenih naroda o trgovini i razvoju (UNCTAD). Komisija je i dalje predana poticanju dalekosežne kulture tržišnog natjecanja i promicanju ravnopravnih uvjeta na globalnoj razini na kojoj se poduzeća mogu natjecati na temelju vlastitih rezultata. Komisija je 2019. i dalje nastojala poboljšati međunarodna pravila o subvencijama. Reformiranje pravila o subvencijama jedan je od glavnih prioriteta EU-a za modernizaciju trgovinskih pravila WTO-a. Komisija je pridonijela i postizanju zajedničkog razumijevanja s tijelima za tržišno natjecanje iz zemalja skupine G7 u pogledu izazova za analizu tržišnog natjecanja koji proizlaze iz digitalnog gospodarstva.

Na bilateralnoj razini Komisija nastoji uključiti odredbe o tržišnom natjecanju i kontroli državnih potpora u sporazume o slobodnoj trgovini o kojima pregovara. Komisija je 2019. nastavila pregovore o sporazumima o slobodnoj trgovini s Australijom, Azerbajdžanom, Čileom, Indonezijom, Novim Zelandom, Tunisom i Uzbekistanom, a zaključila je pregovore s Kirgistanom i Mercosurom.

Komisija je 2019. nastavila i suradnju u području politike tržišnog natjecanja i suradnju u predmetima s Kinom te je ponovno potvrdila načela djelovanja u okviru dijaloga o politici tržišnog natjecanja između EU-a i Kine¹¹⁴ te memorandum o razumijevanju o dijalogu u

¹¹² Predmet SA.48492 *Naknada društvu Poste Italiane za smanjene tarife za izdavače i neprofitne organizacije 2017.–2019.*, Odluka Komisije od 22. srpnja 2019., dostupna na adresi:

https://ec.europa.eu/competition/elojade/iseef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_48492

¹¹³ Predmeti SA.49668 i SA.53403 *Navodna državna potpora za Post Danmark*. Vidjeti:

https://europa.eu/rapid/press-release_IP-19-3008_en

¹¹⁴ Vidjeti: https://ec.europa.eu/competition/international/bilateral/agreement_tor_china_2019.pdf

području režima kontrole državnih potpora i sustava za preispitivanje poštenog tržišnog natjecanja¹¹⁵. Još uvijek su u tijeku pregovori Komisije s Kinom o sveobuhvatnom sporazumu o ulaganjima.

Nadalje, Komisija je nastavila svoju tehničku suradnju u području politike tržišnog natjecanja i njezine provedbe s glavnim trgovinskim partnerima Europske unije, s kojima je Komisija potpisala i memorandume o razumijevanju. Kad je riječ o susjednim zemljama, Komisija je 2019. bila uključena u praćenje provedbe pravne stečevine Unije u području tržišnog natjecanja u zemljama kao što je Ukrajina.

Naposljetku, Komisija je nastavila pratiti pridržavaju li se zemlje kandidatkinje za pristupanje EU-u svojih obveza u području politike tržišnog natjecanja koje su preuzele u okviru sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju.

Suradnja s nacionalnim tijelima za tržišno natjecanje u okviru Europske mreže za tržišno natjecanje

Od 2004. Komisija i nacionalna tijela za tržišno natjecanje iz svih država članica EU-a surađuju putem Europske mreže za tržišno natjecanje (ECN)¹¹⁶. Cilj ECN-a izrada je djelotvornog pravnog okvira za provedbu europskog prava tržišnog natjecanja protiv poduzeća koja se uključuju u prekogranične poslovne prakse kojima se ograničava tržišno natjecanje.

Komisija je 2019. nastavila osiguravati usklađenu primjenu članaka 101. i 102. putem Europske mreže za tržišno natjecanje. Dva ključna mehanizma za podupiranje suradnje iz Uredbe 1/2003¹¹⁷ jesu obveza nacionalnih tijela za tržišno natjecanje da, u fazi prve službene istražne mjere, obavijeste Komisiju o novoj istrazi te da se savjetuju s Komisijom o predviđenim odlukama. U okviru mreže 2019. pokrenuto je 138 novih istraga i podneseno je 95 predviđenih odluka, u usporedbi sa stanjem iz 2018. kad je pokrenuto 165 novih istraga i podneseno 75 predviđenih odluka. Ti podaci uključuju i Komisijine istrage odnosno odluke.

Osim tih mehanizama suradnje utvrđenih u Uredbi 1/2003, usklađena provedba pravila EU-a o tržišnom natjecanju podjednako se osigurava i suradnjom putem drugih radnih postupaka. Mreža se redovito sastaje kako bi raspravljala o predmetima u ranim fazama, pitanjima politika te o pitanjima od strateške važnosti. U 2019. organizirano je 28 sastanaka horizontalnih radnih skupina i podskupina za pojedine sektore, a u okviru tih sastanaka dužnosnici iz tijela za tržišno natjecanje razmjenjivali su stajališta.

Održavanje redovitog i konstruktivnog međuinstitucijskog dijaloga

Europski parlament, Vijeće i dva savjetodavna odbora, s posebnim ulogama u pogledu europskih građana i dionika, ključni su partneri u dijalogu o politici tržišnog natjecanja.

U odgovoru na izvješće Parlamenta o godišnjem izvješću o tržišnom natjecanju za 2017. (izvjestitelj: M. Reimon), Komisija je istaknula predmete o poreznim mišljenjima, konferenciju o tržišnom natjecanju u digitalno doba, probleme povezane s okolišem, potporu europskim industrijama te tržišno natjecanje kao jedno od vodećih načela unutarnjeg tržišta.

Odgovor Komisije na Rezoluciju Parlamenta o politici tržišnog natjecanja, koja je donesena 31. siječnja 2019., iznesen je u pisanom odgovoru poslanom 3. srpnja¹¹⁸. Komisija je

¹¹⁵ Vidjeti: https://ec.europa.eu/competition/international/bilateral/mou_china_2019.pdf

¹¹⁶ Obavijest Komisije o suradnji u okviru Mreže tijela za zaštitu tržišnog natjecanja, SL C 101, 27.4.2004., str. 43.–53. i SL C 374, 13.10.2016., str. 10.

¹¹⁷ Uredba Vijeća (EZ) br. 1/2003 od 16. prosinca 2002. o provedbi pravila o tržišnom natjecanju koja su propisana člancima 81. i 82. Ugovora, SL L 1, 4.1.2003., str. 1.–25.

¹¹⁸ Vidjeti: <https://oeil.secure.europarl.europa.eu/oeil/spdoc.do?i=32005&j=0&l=en>

ponajprije izrazila zadovoljstvo podrškom koju Parlament daje jakoj i djelotvornoj politici tržišnog natjecanja, uključujući njegovu potporu jačanju kapaciteta nacionalnih tijela za tržišno natjecanje kako bi se osigurala djelotvornija provedba prava EU-a o tržišnom natjecanju kroz takozvanu Direktivu ECN+, i kako bi se osigurali dostatna sredstva i odgovarajući alati kako bi Komisija mogla usmjeravati svoje istrage i brzo ih privoditi kraju, a to je i u vezi s pregovorima o programu jedinstvenog tržišta u okviru sljedećeg višegodišnjeg financijskog okvira. Povjerenica Vestager nekoliko se puta pojavila u Parlamentu 2019. Povjerenica Vestager u veljači je nastupila u Parlamentu pred Posebnim odborom za oporezivanje te je sudjelovala i na zatvorenom sastanku radne skupine za bankovnu uniju Odbora za ekonomsku i monetarnu politiku Parlamenta kako bi govorila o predmetima državne potpore Banca Carige i Nord LB, zajedno s potpredsjednikom Dombrovskim.

U ožujku je povjerenica Vestager sudjelovala u strukturnom dijalogu s Odborom za ekonomsku i monetarnu politiku Parlamenta gdje je primila na znanje potporu Parlamenta radu Komisije u području politike tržišnog natjecanja, kao ključnom instrumentu za ostvarivanje otvorenog jedinstvenog tržišta u korist građana.

Osim bilateralnih sastanaka između povjerenice i pojedinih zastupnika Europskog parlamenta, službe Komisije iz GU-a za tržišno natjecanje izlagale su tehničke prezentacije zastupnicima i njihovu osoblju.

U prosincu, u okviru ciklusa godišnjeg izvješća o tržišnom natjecanju za 2018., vršitelj dužnosti glavnog direktora GU-a za tržišno natjecanje sudjelovao je u raspravama u Odboru za ekonomsku i monetarnu politiku Europskog parlamenta nakon prezentacije nacrtu izvješća izjaviteljice Yon-Courtin. Komisija je podjednako surađivala i s dvama savjetodavnim odborima kroz cijelu godinu.

Povjerenica Vestager je 16. svibnja 2019. pozvana na 543. plenarnu sjednicu Europskog gospodarskog i socijalnog odbora radi razmjene stajališta s njegovim članovima o izazovima u području politike tržišnog natjecanja za novu Komisiju i novi saziv Parlamenta, osobito u kontekstu digitalnog gospodarstva i održivog razvoja. Povjerenica Vestager govorila je o izazovima u novom institucionalnom ciklusu, kao što su nove tehnologije i inovacije, dinamika gospodarskog rasta, djelotvorno oporezivanje, zeleno gospodarstvo te napredna klimatska politika.

U okviru rumunjskog predsjedanja Vijećem, u prvoj polovini 2019., povjerenica Vestager bila je pozvana na raspravu o industrijskoj politici uz ručak s Odborom stalnih predstavnika (Coreper) 13. ožujka. Istoga dana predsjedništvo je predsjedalo cjelodnevnim sastankom radne skupine za tržišno natjecanje, što je bilo prilika da GU za tržišno natjecanje održi tehnička informativna izlaganja atašeima država članica za tržišno natjecanje o širokom nizu pitanja iz područja politike tržišnog natjecanja. Na sastanku se raspravljalo o širokom nizu tema, od digitalnih izazova i industrijske politike, preko tržišnog natjecanja u poljoprivrednom i farmaceutskom sektoru, „provjere primjerenosti” i revizije Uredbe o općem skupnom izuzeću do novijih razvoja događaja u pogledu sporazuma o suradnji s kanadskim i japanskim tijelima za tržišno natjecanje.

Nakon toga je 6. svibnja slijedilo ažuriranje o nekima od tih tema, s naglaskom na postignućima u području državnih potpora u obliku važnih projekata od zajedničkog europskog interesa; konačnom izvješću posebnih savjetnika o politici tržišnog natjecanja za digitalno doba; i rezultatima istraživanja Eurobarometra o percepciji tržišnog natjecanja među građanima. U veljači, na sastanku Posebnog odbora za poljoprivredu Vijeća, Komisija, koju je predstavljao GU za poljoprivredu i ruralni razvoj te GU za tržišno natjecanje, izložila je glavne nalaze izvješća o primjeni pravila o tržišnom natjecanju na poljoprivredni sektor, u skladu s člankom 225. točkom (d) Uredbe (EU) 1308/2013 (Uredba o uspostavljanju

zajedničke organizacije tržišta poljoprivrednih proizvoda). Za vrijeme finskog predsjedanja Vijećem, u drugoj polovini 2019., predstavnici GU-a za tržišno natjecanje sudjelovali su u raspravama Radne skupine na visokoj razini za konkurentnost i rast na temu „Holistički pristup programu EU-a: povezivanje industrijske politike i politike jedinstvenog tržišta uključujući usluge” te su iznijeli novosti na temu „Podatkovna politika i politika tržišnog natjecanja i njihov odnos s ekonomijom internetskih platformi”.